

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Стенограма пленарного засідання

2 лютого 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

*Стенограма пленарного засідання
2 лютого 2021 року*

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 2 лютого 2020 року)

Відкриття п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання	...6
Виступ Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О.	...6
Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...9
Інформація про виключення народного депутата України Дубінського О.А. зі складу депутатської фракції політичної партії «Слуга народу»	...16
Прийняття Постанови «Про порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання»	...16
Прийняття Постанови «Про План законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік»	...21
Внесення змін до Закону України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України» щодо усунення колізії в питанні призначення та звільнення членів Наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України депутатськими фракціями і групами	...24
Прийняття Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 лютого 2021 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Республіки Нікарагуа»	...27
Заява депутатської фракції «Голос»	...33
Прийняття в першому читанні за основу проектів законів: «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів»	...35

«Про внесення змін до Повітряного кодексу України щодо удосконалення законодавчого врегулювання у сфері безпілотних повітряних суден цивільної авіації»	...41
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю»	...46
Прийняття Закону «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» щодо електронної форми документообігу» з пропозиціями Президента України від 25.11.2020	...50
Прийняття рішення про направлення на повторне перше читання проекту Закону «Про внесення змін до статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» щодо приведення у відповідність розміру ставок на деякі нотаріальні дії»	...53
Заява депутатської фракції «Слуга народу»	...60
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу національного та ефективного управління закладами освіти і державним майном»	...61
Внесення змін до:	
деяких законодавчих актів України щодо єдиної правової долі земельної ділянки та розміщеного на ній об'єкта нерухомості	...67
деяких законів України щодо внесення до Державного земельного кадастру відомостей про державний кордон України	...67
до статті 18 ⁷ Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» щодо підвищення розмірів допомоги для дітей із тяжкими хворобами	...67
до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень проти журналістів	...68

Прийняття Постанови «Про вшанування пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни»	...68
Прийняття в першому за основу проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення системи ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування	...72
Відхилення проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку діяльності третейських судів та підвищення відповідальності третейських суддів з метою відновлення довіри до третейського розгляду»	...77
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів з метою відновлення довіри до третейського розгляду»	...83
Відхилення проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про третейські суди» щодо приведення норм Закону до вимог міжнародних правил арбітражу та чинного законодавства, підвищення прозорості діяльності третейських судів, розширення їх використання юридичними та фізичними особами»	...89

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
2 лютого 2021 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий ранок, шановні колеги! Добрий ранок, шановні представники засобів масової інформації! Добрий ранок, шановні представники дипломатичних місій, гості Верховної Ради України! Добрий ранок, шановне духовенство!

Шановні колеги, я, як завжди, нагадую: нам необхідно зареєструватися, реєстрація відбувається шляхом натискання зеленої кнопки, першої зліва. Нічого не змінилося із минулої сесії. Готові реєструватися? Прошу реєструватися.

У залі зареєструвалися 219 народних депутатів України. Пленарне засідання Верховної Ради оголошую відкритим.

Шановні народні депутати, у засіданні Верховної Ради України беруть участь Прем'єр-міністр України Денис Анатолійович Шмигаль та члени Кабінету Міністрів України, керівники центральних органів виконавчої влади, керівники судової гілки влади, прошу їх привітати (*Оплески*). Присутні посадові особи, яких Верховна Рада України обирає, призначає і надає згоду на їх призначення на посаду (*Оплески*). Шановні колеги, присутні представителі церков і релігійних організацій України, як завжди, представники засобів масової інформації, глави дипломатичних представництв іноземних держав, інші офіційні особи (*Оплески*).

Шановні колеги, відповідно до статті 83 Конституції України п'яту сесію Верховної Ради України дев'ятого скликання оголошую відкритою.

(Лунає Державний Гімн України).

(Оплески).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати України! Шановні гості Верховної Ради України! До слова запрошується Голова Верховної Ради України Дмитро Олександрович Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги! Минулий рік був важким і непростим, сповненим викликів і для України, і для українського парламентаризму, і для всього світу. Таких викликів, які постали перед нами, не було вже упродовж багатьох-багатьох років, десятиріч, а може, і ніколи в історії нашої держави. Пандемія коронавірусу охопила всю державу Україна і, на жаль, увесь світ. Навіть глобальні війни, які ми всі з вами спостерігали в історії світу, не були такими катастрофічними, не мали таких наслідків, які ми можемо спостерігати сьогодні після коронавірусу. На жаль, ця хвороба б'є не лише по здоров'ю людей, вона також б'є по економіці, б'є по стосунках між державами і по багатьох інших аспектах нашого вже звичного життя. На жаль, я переконаний, що і 2021 рік буде непростим для нас. Але лише спільно, єднаючись довкола базових і правильних речей, ми зможемо подолати всі виклики. Ті проблеми, які постали перед суспільством, я не буду сьогодні проговорювати. Ви добре про них знаєте і без мене, бо ви спілкуєтеся із людьми, бо саме ви в першу чергу стикаєтеся із проблемами людей, з їх питаннями, пов'язаними з усіма трагічними чи позитивними подіями, які відбуваються в нашому суспільстві. Особливо це стосується мажоритарників, адже саме ви були перші, коли сталися повені, саме ви були перші, коли починалися мітинги, пов'язані з тарифами, ви були перші і в багатьох інших ситуаціях, які виникали.

Я думаю, що п'ята сесія Верховної Ради України дев'ятого скликання буде такою успішною, якою ми з вами зможемо її зробити. Буде багато викликів. Але, на мою думку, ми можемо виділити чотири ключові питання, на яких ми повинні будемо сконцентрувати свою увагу.

Перше – це тарифна політика. На жаль, ми всі з вами побачили, що ця проблема охопила напередодні новорічних свят і після них всю державу. І саме спільна ефективна робота українського парламенту і інших інституцій дала можливість вийти на точку нуль. Ми не вирішили це питання. Ми не вирішили цю проблему. І ми повинні зробити все від нас залежне, в тому числі на законодавчому рівні, щоб захистити найменш захищені та вразливі верстви нашого населення. Кожен це добре розуміє. Я це бачив, бачу і переконаний, що й надалі спостерігатиму в позиціях кожної депутатської фракції та групи, кожного народного депутата в цьому парламенті.

Друге важливе питання, на якому, я вважаю, нам варто було б сконцентрувати увагу під час п'ятої сесії, це питання, пов'язане з розвитком вітчизняної промисловості. Саме промисловість дасть нам можливість залучити додаткові інвестиції – і внутрішні, і зовнішні, створити умови для того, щоб збільшити кількість робочих місць, збільшити кількість податків. А тоді ми також зможемо виконати і перший пункт, про який я сьогодні вже сказав: захистити тих, кому на сьогодні найважче.

Третє питання. Ця проблема з'явилася не сьогодні, не вчора, і давайте бути свідомими того, що її буде важко вирішити і нам, але ми повинні рухатися цим шляхом. Це реформа судоустрою. Це забезпечення вільного і рівного доступу до

судів усіх громадян незалежно від того, депутат ти чи не депутат, міністр чи не міністр, чи просто громадянин в маленькому місті або селі нашої держави. Ми повинні, дійсно, створити єдині правила, єдині умови і єдині підходи до відновлення та відстоювання своєї правоти в судах. І це також дасть змогу залучити інвестиції. Наразі (ми всі це добре знаємо) до нас не заходить інвестор не тому, що в нас великі податки і навіть не тому, що в нас окупована частина території і йде війна, а тому, що він не впевнений, що завтра він зможе захистити свої інтереси, захистити свої інвестиції і захистити ті демократичні принципи, до яких кожен із них звик.

Четвертим принциповим питанням є питання, пов'язане з тим, щоб, дійсно, створити належні умови для наших з вами співгромадян. І тут немає якоїсь конкретної позиції, яку можна було б відобразити, немає конкретного комітету, від якого це буде залежати, або конкретного народного депутата. Це можливо лише завдяки спільній роботі, бо в кожному комітеті, у кожного народного депутата є ті ініціативи, які справді можуть допомогти людям – допомогти не великому бізнесу, хоча це також важливо, а захистити простого українця. І я переконаний, що ми з вами зможемо це зробити.

Є ще одне ноу-хау, яке з'явилося в стінах парламенту, у Верховній Раді дев'ятого скликання, – це процедура пріоритету та консенсусу. Ми її з вами винайшли і запустили під час появи коронавірусу на теренах нашої держави. Усі тоді розуміли, що саме діючи швидко і ефективно, ми зможемо зробити так, щоб допомогти державі і допомогти людям. Саме тоді об'єдналися всі депутатські фракції і групи в цьому залі і проводили наради фактично цілодобово, розробляючи необхідні для держави законопроекти. Саме завдяки цій процедурі було створено фонд боротьби з COVID-19, яким було забезпечено можливість швидкого реагування на виклики, які постали перед державою. І навіть зараз, наприкінці минулої сесії минулого тижня, ми змогли завдяки цій процедурі прийняти важливі для держави закони і у сфері медицини, і у сфері забезпечення наших співгромадян, коли надали уряду ефективний механізм проведення виплат компенсацій нашим громадянам у зв'язку із підвищенням тарифів. Тому, можливо, є сенс перевести це з політико-правового механізму до інституційного рівня і внести відповідні зміни до Регламенту. Адже це об'єднує парламент, об'єднує підходи і об'єднує всіх незалежно від прапорців, незалежно від ідеології. Ідеологія залишається одна – громадянин України, і саме вона є базовою для кожного з нас, я в цьому глибоко переконаний.

І я хотів би нагадати і собі, і вам усім, що народний депутат України представляє інтереси не лише виборців, які за нього проголосували, – він представляє інтереси всього народу України (*Оплески*). І лише об'єднавшись, ми зможемо вкотре довести, що Верховна Рада України здатна, спроможна, як завжди, долати виклики та проблеми, які виникають у суспільстві, і бути тією базовою силою, яка завжди стоїть на боці нашого народу.

Ще раз усім дякую. Сподіваюся на спільну конструктивну працю (*Оплески*).

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Переходимо до нашої роботи. Я пропоную подякувати Кабінету Міністрів України, пану Прем'єр-міністру, шановним нашим колегам. Дякую вам, бажаю успіхів та ефективної нашої спільної співпраці (*Оплески*).

Шановні колеги, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України у вівторок ми маємо 30 хвилин на виступи уповноважених представників депутатських фракцій та груп з оголошенням пропозицій, заяв та повідомлень. Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп.

Пузійчук Андрій Вікторович.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Сьогодні такий знаковий день – відкриття сесії, я всіх вітаю. Але сьогодні ще і День бабака, можете перевірити це. І в мене таке враження, що, чесно кажучи, ми ходимо тут по колу: прекрасні слова розповідаємо про служіння людям, прекрасно говоримо, що Верховна Рада – це база і основа для побудови справедливості в суспільстві, але ви прекрасно знаєте, що в реальності відбувається з людьми.

Саме тому, для того щоб якось вирватися з цього замкнутого кола, пропоную хоча б одне питання вирішити. Ви знаєте, що до 2014 року, більше як 20 років, проблема з тарифами в країні взагалі ніколи не поставала. У нас було дві речі, які давали можливість людям відчувати, що справедливість є.

Упродовж 23 років український газ постачався людям за українською ціною, і 17 років працював енергоринок, де було враховано низьку ціну на гідроелектроенергію, на атомну енергію. Відповідно, до речі, не тільки для побутових споживачів, а й для промисловості встановлювалися адекватні ціни. З 2014 року зірвало всі стоп-крани, і вже немає ніякої межі цьому хамству – встановленню тарифів для побутових споживачів, які для людей непосильні.

Я пропоную зробити хоча б один реальний крок. Знаєте, коли говорять про покращання, то давайте хоча б повернемо те добре, що було. Ми внесли законопроект [№ 4680](#), і пропонуємо підписати його всім лідерам фракцій (не всі лідери фракцій підписали, але депутати підписали), про те, щоб повернути український газ людям за українською ціною, тобто те, що було упродовж 23 років у країні, повернути і зробити так, щоб газ із сховищ постачався людям за адекватною ціною, а не втридорога.

Ви знаєте, що депутати двох фракцій не підписали, а саме «Голосу» і «Європейської солідарності». Усі інші депутати підписали. У мене є пропозиція, щоб зараз лідери фракцій підписали процедуру *ad hoc* і щоб ми цей

законопроект негайно розглянули в залі. Я підійду до всіх лідерів фракцій, а про тих, хто не підпише *ad hoc* (процедура розгляду законопроекту сьогодні, негайно, невідкладно), я повідомлю публічно, щоб народ знав своїх «героїв» в обличчя. Нічого розмовляти красиво з трибуни, якщо за лаштунками все робиться проти людей!

І ще одне. Ми вносимо проект постанови, і теж попросимо всіх лідерів фракцій підписати, про директиви уряду звільнити Коболева і всю його корумповану шайку. Це теж має бути реальний крок, який треба зробити. Я хочу, щоб ми тут не тільки теревенили, а ще й діяли.

Дякую за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Потураєву Микиті Руслановичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Я розумію, що, можливо, Погоджувальна рада, засідання якої відбуваються щопонеділка перед початком пленарного тижня, не саме цікаве видовище в наших медіа, але, вибачте, іноді це вже переходить усі кордони. Я розумію, що під час таких нарад робляться політичні декларації, мало що обговорюється по суті справи. Але справжні істерики, які там час від часу відбуваються, вже, знаєте, не можуть бути охарактеризовані навіть як сезонні психічні загострення.

Учора там лунали фрази про всіх чортів. Мали на увазі, я так розумію, нас. Знаєте, я значно різкіше хотів виступити сьогодні зранку, але після такої миролюбної промови нашого спікера, який казав про об'єднання, я теж пару слів хочу сказати про об'єднання.

Я хочу нагадати, що у 2014 році на Майдані була така пісня, у якій згадували про суд, народний трибунал, під який піде кожен, пам'ятаєте, член якої партії. То я хочу вам сказати, шановні колеги з певної фракції, що ми, «Слуга народу», яких ви називаєте чортами, наразі та тоненька червона лінія, яка відділяє вас від того самого народного трибуналу, бо ми законслухняні люди (*Оплески*). І ми навіть ще не вирішили, як ми будемо реагувати на абсолютно хамські випадки на нашу адресу вчора. Але навіть коли лунали заклики вбити Президента України, ви пам'ятаєте, що ми просто цивілізовано пішли до правоохоронних органів, написали відповідні заяви, не закликаючи до якихось репресій.

Хочу також сказати, що якщо ця тоненька червона лінія, якою є фракція «Слуга народу», буде розірвана, то по той бік на вас чекатимуть не так, як на Ельбі союзники одне одного чекали. Бо там, по той бік, радикалізація вже така,

що з вами ніхто не буде товаришувати. І сміттєвими баками це не закінчиться. Це закінчиться дуже і дуже поганими наслідками. Я бачу, що на мене дивляться з того боку, і я думаю, що ви теж розумієте, що ви, радикалізуючи суспільство, таким чином не втримаєте людей від народних трибуналів.

Отже, приєднуючись до нашого спікера, я закликаю всіх трохи знизити градус емоцій, триматися в рамках цивілізованого парламентаризму, щоб не закінчилося народними трибуналами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Совсун Інні Романівні, фракція політичної партії «Голос».

Василенко Леся Володимирівна.

ВАСИЛЕНКО Л.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дякую. Доброго дня, колеги! Вітаю всіх із початком п'ятої сесії. Під час цієї сесії, як і під час всіх інших, завданням номер один для фракції «Голос» є і залишається забезпечення заможного, тривалого, здорового життя українців в якісному, чистому та безпечному довкіллі. Наше бачення – це український «зелений курс», яким передбачається економічне зростання на тлі екологізації країни, на тлі очищення повітря та водойм, збагачення ґрунтів та відновлення лісів. Поява нових робочих місць на тлі формування нових інноваційних галузей та розвитку наукового потенціалу країни – це теж про той самий «зелений курс».

Але щоб усе це стало реальністю, замало просто декларацій, потрібні ще й рішучі дії і наші з вами, колеги, голоси, щоб забезпечити такі дії. Але з тижня в тиждень усі екологічні ініціативи опиняються десь на задвірках нашого з вами порядку денного. А чому? А тому що голосів у залі немає, немає їх від груп, контрольованих енергетичними монополістами і промисловими олігархами, які не бачать жодних проблем з тим, щоб труїти український народ, аби тільки їм самим не перекрили доступ до ресурсів. Таким чином, у нас на безстроковій паузі законопроекти про зменшення промислового забруднення, про екологічний контроль, про заборону шкідливого пластику. Наш уряд досі не квапиться ні зі стратегічними документами у сфері екологічної та енергетичної безпеки, ні з реальними діями за давно узгодженими планами модернізації тієї ж галузі енергетики.

Учора, 1 лютого, була десята річниця від дня приєднання України до Енергетичного Співтовариства.

Якраз 10 років тому почалася приватизація державного теплоенергосектору, ці потужності віддавалися у приватні руки майже за безцінь з однією єдиною умовою: інвестори мали модернізувати старі радянські потужності і встановити системи моніторингу викидів і фільтри.

Минуло 10 років, про інвестиційні зобов'язання забули, натомість почалися розмови про те, що на екологізацію грошей немає. Маніпуляціями і шантажем енергетичні монополісти і зараз намагаються перекласти свої зобов'язання

на плечі держави, тобто на плечі платників податків, на наші плечі. Але держава не має платити за зобов'язання бізнесу, які той брав на себе, нехай навіть 10 років тому, а Кабмін і, зокрема, Міністерство енергетики та Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, не мають ні права, ні можливості піддаватися сьогодні на провокації і порушувати питання про перенесення строків, встановлених за міжнародними зобов'язаннями, щодо зменшення викидів від ТЕЦ і ТЕС. Адже це зобов'язання не просто перед Енергетичним Співтовариством, а зобов'язання перед народом України, якому держава повинна гарантувати право на чисте повітря і чисте довкілля.

З цієї трибуни я традиційно звертаюся до вас, колеги, і до уряду Прем'єра Шмигала з простим посланням. Давайте нарешті зробимо так, щоб люди в нашій країні дихали киснем, а не вдихали щодня тонни токсичного двоокису сірки, азоту і інші отрути. Зміни в порядку денному сьогодні залежать від нас, тож давайте будемо творити їх разом, давайте своїми голосами дамо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Слово надається народному депутату Бойку Юрію Анатолійовичу, фракція «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане віце-спікере! Шановні народні депутати! Якщо хтось у цьому залі думає, що людей цікавить з'ясування стосунків всередині правлячої фракції або кадрова чехарда, яку влаштували «слуги», то це неправда. Людей цікавить зовсім інше, люди чекають на вирішення проблем, які їх турбують кожен день. Люди чекають відповіді на запитання, коли буде знижено тарифи, бо вони просто не в змозі сплачувати за ними. Пенсіонери чекають відповіді на запитання, коли буде підвищено пенсії, бо після перерахунку пенсій останнім часом у нас дуже багато сигналів з регіонів, що деякі пенсіонери отримали 3-5 гривень додатково. А це просто знущання над людьми, які все своє життя віддали державі. Люди розраховують на турботу про їхнє здоров'я, бо той бардак з вакцинацією, який породила сьогоднішня влада, вже лякає їх більше, ніж сама епідемія. І коли сусідні держави почали вакцинацію свого населення, в нашій країні все ще ведуться дебати, через кого з посередників буде завезено вакцину. Багато людей у державі чекають на вирішення питання припинення знущання з російської мови, яке на сьогодні відповідно до чинного закону продукується чинною владою. Окреме питання – питання миру на Донбасі. Політичний шлях, який називається Мінські угоди, який затверджено вже сьогоднішньою владою і чинним Президентом, сьогодні завів у тупик.

Відповідаючи на ці запитання, хочу сказати наступне: наша політична сила «Опозиційна платформа – За життя» знає і розуміє, як вирішити ці проблеми і яким чином зробити так, щоб людям стало легше. На кожен цей виклик ми маємо свою відповідь, маємо конкретний план дій, знаємо, що робити. Ми зареєстрували відповідні законопроекти в парламенті, якими пропонуємо, яким чином вирішити ці проблеми.

І я сьогодні хочу закликати всіх політиків, які не на словах, а на ділі хочуть добра для держави, об'єднатися довкола виходу країни з кризи, довкола подолання тих явищ, які з'явилися останнім часом в країні, які гальмують і припиняють її розвиток і рух вперед, і допомогти людям, які чекають, що держава буде про них дбати, буде їм допомагати. Ми до цього готові, закликаю і парламент зробити таким же чином.

Дякую за увагу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шахов.

Кулініч Олег Іванович.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановні виборці! Сьогодні ми починаємо роботу п'ятої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання. І перед Верховною Радою буде стояти дуже багато викликів.

Насамперед це питання тарифів на житлово-комунальні послуги. На жаль, воно так і залишається невирішеним. Минулого тижня усі фракції і групи підтримали важливий законопроект, яким запропоновано врегулювання ситуації із споживачами, які перейшли на електроопалення. Крім того, усі фракції і групи консолідувалися і прийняли постанову, якою, ми вважаємо, спонукаємо Кабмін до вжиття конкретних заходів щодо тарифів на житлово-комунальні послуги.

Уряд запропонував певні тимчасові рішення стосовно ціни на газ. Але, на наш погляд, це повинно бути врегульовано на законодавчому рівні і не тільки на період дії карантину.

Наша депутатська група зареєструвала законопроекти [№ 4635](#), [№ 4639](#) щодо захисту прав споживачів природного газу, якими запропоновано, як вирішити ці питання. Ми готові підтримати всі законопроекти стосовно зниження тарифів на житлово-комунальні послуги.

Друге, на що хотів би звернути увагу. Після місцевих виборів у нас величезна кількість об'єднаних територіальних громад мають дуже багато проблем. Насамперед, наприклад, ситуація, що склалася з реорганізацією відділів

соціального захисту населення. Масово відбуваються скорочення спеціалістів, до 50 відсотків. Їхні функції передаються від колишніх відділів соцзахисту при РДА об'єднаним територіальним громадам. Але в ОТГ немає ні видатків на ці утримання, ні бачення, як ці послуги надавати.

Національну соціальну сервісну службу, яка має цим опікуватися, створено лише на центральному рівні. В областях, на місцях абсолютно нічого не фінансується і немає розуміння, як це організувати.

Ще раз повторюю, маємо величезну кількість звернень від голів об'єднаних територіальних громад, які просять пояснити, як організувати процес надання соціальних послуг чисельній категорії осіб літнього віку і осіб з інвалідністю.

Плюс також питання щодо субсидій. Як їх нараховувати, коли відповідальні за це органи перебувають у стадії реорганізації? Відтак те, що відбувається зараз на місцях, інакше як хаосом я назвати не можу. Тому уряд повинен терміново завершити процес реорганізації органів соціального захисту населення для того, щоб ці процеси було організовано логічно.

Отже, закликаю під час цієї сесії об'єднатися довкола питань, які об'єднують сесійну залу і вирішення яких принесе користь людям. Це питання тарифів на житлово-комунальні послуги, це підтримка малого і середнього бізнесу, це наповнення місцевих бюджетів. Я переконаний, що такі речі будуть об'єднувати сесійну залу. І давайте під час цієї сесії зробимо хоч декілька корисних речей у першу чергу для людей і для наших територіальних громад.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій Олексійович.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). «Європейська солідарність». Шановні друзі! Перед початком цієї сесії вийшло фантастичне інтерв'ю нашого Президента Зеленського американському НВО. Ми багато про що дізналися, зокрема, що Зеленський трішки злий на Трампа. Звичайно, Трамп тепер не Президент, можна бути трішки злим. Треба було подякувати адміністрації Трампа за летальну зброю для України, за спільну боротьбу проти «Північного потоку-2». Треба було подякувати адміністрації Байдена за те, що сьогодні вони ставлять Україну в пріоритет. Але замість цього ми почули: ті винні, що не проводимо вакцинацію, коли вже проводиться вакцинація у Бангладеші і Алжирі, то Європа винна, усі навколо винні.

Але самий просто фантастичний пасаж – це те, що Зеленський сказав про Крим. Якби він, Зеленський, був Президентом У2014 році... Він каже: ми б усі стекли кров'ю, але «зелених чоловічків» у Криму не пропустили б. Розумієте, ось що зупинило б тоді все! Ось хто цей наш новітній воїн-амазонка, цей Володимир Муромець, який всіх зупинив би тоді в 2014 році! Знаєте, якби Зеленський був Президентом Польщі в 1939 році, я так розумію, Другої світової

війни не було б. Цей воїн, цей потужний чоловік! Знаєте, де був Зеленський у той час, коли українці стікали кров'ю на Донбасі? Він стікав потом на зйомках фільму «Вісім перших побачень» у Росії.

Що заважало, Зеленський, вам взяти зброю як громадянину України і піти захищати Україну? Що заважало тоді боротися за Україну, а не зараз про це розповідати? Я був у Криму наприкінці лютого 2014 року, я був там разом з Порошенком і бачив, як боролися народні депутати від «Європейської солідарності» Мустафа Джемільєв, Ахтем Чийгоз, як боровся Рефат Чубаров – народний депутат, з яким я разом був у «Блоці Петра Порошенка» в минулій каденції. Щось я не бачив вас там, Володимире Олександровичу. Де ви були? Я вас там не бачив. Я був на дільниці, де голосував Аксьонов на так званому референдумі в березні в Криму, був з українським прапором. Де ви були? Я бачив «зелених чоловічків», але жодного Зеленського там я не побачив. Де ви були, коли ми боронили Донбас? Де ви були, коли ми боронили Одесу від російської навали?

Знаєте, розповідати і зніматися в ролі Наполеона чи бути Наполеоном – це дві великі різниці, як кажуть в Одесі. Тож, ви в цьому інтерв'ю сказали, що у вас одне запитання до Байдена: чому ми не в НАТО? А в нас, українців, одне запитання до вас, наш воїне-амазонко: чому ви ще Президент України?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Іванович Батенко.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги! Чого вимагає від нас суспільство? Насамперед справедливих і підйомних тарифів на пальне, тарифів на комунальні послуги. Суспільство, а не тільки ФОП, вимагає відновлення мораторію на перевірки бізнесу в умовах спаду економіки і відсутності реальної підтримки підприємців з боку держави, які потерпають від пандемії, яких надалі «кошмарять». Люди вимагають перевірки ефективності управління газотранспортними та газорозподільними системами, які знаходяться в користуванні приватних структур в усіх регіонах України. Люди вимагають справедливої ціни на газ. «Нафтогаз України» закачує газ за однією ціною, своїм продає за іншою ціною, і люди хочуть почути, яка реально гранична ціна на газ для населення. Дізнатися думку і позицію наших громадян ми можемо, це неважко зробити. Для цього не потрібно проводити референдуми, для цього достатньо провести соціологічне опитування.

Колеги, парламент повинен працювати і вимагати від уряду виконання своїх постанов. Ми так і не отримали від уряду інформації щодо першочергових кроків, які він планує зробити на виконання Постанови Верховної Ради України щодо тарифів.

Депутатська група «Партія «За майбутнє» стурбована тим ажіотажем, який створено в країні довкола теми вакцинації населення від коронавірусної хвороби. Ми переконані, що це дуже важлива першочергова тема, до якої сьогодні прикута увага усього світу, і тільки Україна не має відповіді на запитання щодо

вакцинації. Тому ми дуже багато маємо запитань до міністра охорони здоров'я, відставки якого вимагає депутатська група «Партія «За майбутнє». У частині вакцинації будемо ставити йому категорично ці запитання в сесійній залі цього тижня.

Наявна інформація, яку має суспільство, є суперечливою і не дає відповіді на основні запитання: скільки доз якої вакцини було придбано, хто отримає її в першу чергу, а головне – коли почнеться така вакцинація в нашій країні.

Водночас, існує підозра, що цей ажіотаж є димовою завісою, яка має приховати від суспільства інші наміри влади. Як стало відомо з порядку денного нової сесії, уряд готує повне розблокування розпродажу за безцінь об'єктів великої приватизації. Але ж приватизація під час світової економічної кризи, спричинена коронавірусною хворобою, буде нічим іншим, як перерозподілом державних стратегічних підприємств між наближеними до влади олігархами. Жоден іноземний великий інвестор не зайде в Україну, інвестиційний клімат якої через безглузді кроки влади з кожним рішенням уряду не тільки не поліпшується, а летить в безодню.

Нас непокоїть законопроект, внесений для розгляду сьогодні, щодо збільшення в десятки, а іноді в сотні разів державного мита за нотаріальні та реєстраційні дії. Під прикриттям нібито добрих намірів наповнення місцевих бюджетів насправді буде обкладено додатковими поборами громадян України. Ми з вами не можемо допустити прийняття такого рішення в цій сесійній залі.

Друзі, якщо ми хочемо і починаємо працювати для людей, ми не можемо допустити подальшого зuboжіння наших співгромадян. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Час для виступів вичерпано. Железняк – з процедури? Ні. Добре. Дякую.

Переходимо до роботи. Запросіть, будь ласка, народних депутатів до зали.

Відповідно до статті 60 Регламенту Верховної Ради України згідно з рішенням засідання депутатської фракції політичної партії «Слуга народу» від 1 лютого 2021 року повідомляю про виключення народного депутата України Дубінського Олександра Анатолійовича зі складу депутатської фракції політичної партії «Слуга народу».

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного – проекту Постанови «Про порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 4690](#)). Будь ласка, запросіть народних депутатів до зали, підготуйтеся до голосування.

Розглядаємо з обговоренням? Добре. Скорочена процедура. Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти. Поки колеги сходяться, всі виступлять. Правильно? Після цього переходимо до голосування за проект постанови.

Петьовка Василь Васильович.

Кулініч Олег Іванович. З місця, увімкніть мікрофон, будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Депутатська група «Довіра». Шановний пане Голово! Шановні колеги! Ми готові до конструктивної роботи під час цієї сесії Верховної Ради. Ми готові підтримувати усі важливі законопроекти, на які чекають люди, я про це казав сьогодні з трибуни. Це в першу чергу питання, що стосуються тарифів на житлово-комунальні послуги, підтримки малого і середнього бізнесу, який зараз знаходиться у складній ситуації у зв'язку з карантинном. Ми готові підтримувати усі законопроекти, спрямовані на розвиток нашої економіки, на виведення бізнесу із тіні. Ми готові підтримати все те, що важливо для об'єднаних територіальних громад, які зараз знаходяться також у складній ситуації, бо ми доволі часто перекладаємо максимальну кількість фінансового навантаження на об'єднані територіальні громади, а вони неспроможні із цим впоратися з різних причин.

Щодо цього проекту постанови. Ми неодноразово казали, що доволі часто наші законопроекти не включено до порядку денного сесії Верховної Ради. Зокрема, це законопроект [№ 2825](#) щодо бюджетної підтримки АПК у поточному році. Мова йде про підтримку галузі у розмірі 1 відсотка валової продукції в АПК. Я думаю, що це абсолютно нормальні питання, які треба підтримувати, включати до порядку денного, вносити на розгляд сесійної зали, як і інші законопроекти, зокрема соціального та іншого спрямування, депутатів нашої групи.

Тому ще раз повторюю, ми готові до конструктивної роботи, але коли наші законопроекти, ініціаторами яких є наші депутати, включатимуть до порядку денного і розглядатимуть у сесійній залі. За цей проект постанови ми голосувати не будемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Крулько Іван Іванович.

КРУЛЬКО І.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Фракція «Батьківщина». Фракція «Батьківщина» уважно розглянула проект постанови про те, які питання запропоновано розглянути на цій сесії у Верховній Раді. І, ви знаєте, ми не будемо голосувати за цей проект постанови з тієї причини, що 42 законопроекти, які подала наша фракція, не включено до порядку денного.

Водночас, шановні колеги, я хотів би поставити запитання усім нам: а з якою метою українські громадяни обирають парламент? Мабуть, для того

щоб парламент вирішував їхні питання, ті питання, які турбують сьогодні кожную родину. Ви подивіться у порядок денний на сьогодні, на завтра, на четвер. Чи є там хоч одне реальне питання, яке сьогодні потрібно вирішити терміново для людей?

Законопроект № 4680, який ініціювала Юлія Тимошенко, фракція «Батьківщина» і який підтримали всі фракції, крім двох, не включено до порядку денного ні на цей тиждень, ні сесії взагалі. А це законопроект, у якому передбачено можливість знизити втричі ціну на газ для населення. То скажіть, це важливий законопроект? Люди хотіли б, щоб це питання було вирішено і аплодували б сьогодні усьому парламенту, якби цей законопроект було включено до порядку денного і проголосовано. Натомість його не включають до порядку денного сесії навіть аж до липня місяця. Тому, безумовно, виходячи з того, що питання, потрібні людям, парламент не розглядає, а натомість законопроекти, які є відверто лобістськими, прийняття яких погіршує життя кожного українця, вносяться до порядку денного позачергово для розгляду, це не є порядок денний сесії українського парламенту і не ті питання, на вирішення яких тепер чекають люди.

Нам потрібно кардинально змінювати курс розвитку країни і треба нарешті розглядати питання, для вирішення яких ми йшли до парламенту і які ми обіцяли вирішити на кожній зустрічі, щоб за нас голосували українські громадяни. Давайте формувати відповідальний порядок денний сесії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Єдина ремарка. Шановні колеги, від вашої політичної сили у цьому порядку денному 231 законопроект, авторами або співавторами якого ви є. Тому прошу не маніпулювати. Дякую.

Микола Леонідович Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Ініціативи «Європейської солідарності» навмисно не включено до цього проекту постанови. І так зроблено не просто тому, що це ініціатива «Європейської солідарності», а тому, що, наприклад, законопроектом [№ 3956](#), авторства колеги Фріз, мого авторства, колеги Зінкевич і інших, пропонується встановити покарання за публічні заяви про належність території України або частини території України іноземній державі, а також за публічне заперечення суверенітету України.

Не включено цілу низку проектів законів і постанов ([№ 4337](#), [№ 4232](#), [№ 4299](#)), які стосуються невідкладних заходів із протидії поширенню коронавірусної інфекції, авторства колеги Герасимова, Петра Олексійовича Порошенка, Ірини Геращенко і багатьох інших. Усі ці законопроекти спрямовані на боротьбу з COVID-19.

Не включено законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції». Не включено законопроект «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо захищених видатків державного бюджету». Не включено проект постанови щодо незаконного призначення Шкарлета, якого тут призначили шляхом кнопочаства.

Я розумію чому. Адже і надалі хочеться красти на вакцинах, і надалі хочеться не нести відповідальність за сепаратистські заклики, і надалі хочеться приватизувати виші, як це сталося зараз із Національним авіаційним університетом, коли всупереч закону, всупереч рішенням судів було призначено старого ректора табачниківських часів лише для того, щоб «роздерибанити» майно і забудувати стадіони цього вищого навчального закладу. Ці проекти постанов до порядку денного не внесено.

Тому ми будемо голосувати червоною кнопкою. Ганьба такому порядку денному!

ГОЛОВУЮЧИЙ. У цьому порядку денному 132 ваші законопроекти.
Мамка Григорій Миколайович.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Прошу передати слово Колтуновичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Дякую, вельмишановний пане Голово. Я уважно слухав ваш виступ перед початком сесії, у якому йшлося і про відновлення промисловості, і про тарифну політику, і загалом про зростання економіки. Я готовий підписатися під кожним цим словом, але, на жаль, ми цього не бачимо в порядку денному. На жаль.

Якщо ми аналізуємо, які виклики на сьогодні постають перед країною, то насамперед ми мали б побачити в порядку денному законопроекти щодо стрімкого відновлення агропромислового комплексу, де обсяги виробництва скоротилися в минулому році, щодо відновлення промисловості, машинобудування, бюджетної стабільності, інших секторів національної економіки, тобто законопроекти спрямовані на відновлення країни і подолання наслідків пандемії COVID-19. Однак цього всього тут немає.

Окремо я хотів би звернути увагу на питання тарифів, бо на сьогодні у Верховній Раді зареєстровано низку законопроектів, у тому числі і наші законопроекти, прийняття яких дасть можливість суттєво знизити ціну на газ

для населення та похідні тарифи на опалення і гаряче водопостачання, повернути норми щодо пільгового тарифу на електроенергію, інші складові. А це загалом дасть змогу громадянам України сплачувати комунальні платежі, бо вони будуть відповідними їхній купівельній і платіжній спроможності. На жаль, таких питань у цьому переліку немає.

Було наведено деякі цифри. У нас є інформація, що до порядку денного планується включити для розгляду на пленарних засіданнях від нашої фракції лише сім законопроектів до підрозділу, у якому загалом 266 законопроектів. Тому ми, коли називаємо якусь цифру, беремо її з чогось. Питома вага законопроектів, які включено, від загальної кількості абсолютно не відповідає тому пропорційному принципу, відповідно до якого є розподіл мандатів у цьому парламенті.

Тому наша фракція буде голосувати проти цього порядку денного, оскільки він не відповідає національним інтересам, ним не передбачено захист інтересів громадян України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі бажуючі виступили?

Поляков – з мотивів. Після цього переходимо до голосування. Запросіть народних депутатів до зали, підготуйтеся до голосування.

ПОЛЯКОВ А.Е., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (одномандатний виборчий округ № 206, Чернігівська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний Дмитре Олександровичу! Ви так гарно сьогодні казали і про тарифи, і про зобов'язання парламенту, і про те, що ініціатива кожного депутата повинна бути важливою і може бути важливою. Дмитре Олександровичу, ви можете послухати мене, будь ласка? Але ваш Апарат блокує вже протягом тижня видачу підписних листів щодо проведення позачергового засідання щодо законопроектів [№ 4042](#), [№ 4590](#), [№ 4609](#), [№ 4576](#), [№ 4587](#). Це ті законопроекти, які не декларативно, як ті, за які ми проголосували минулого тижня, а насправді мають на меті змусити наш уряд встановити тарифи для народу, повернути попередні тарифи на газ, включити цю ганебну плату за транспортування газу тощо. Це ті законопроекти, які ми маємо розглянути, а не розповідати з трибуни про гарне майбутнє. Будь ласка, передайте Апарату, щоб вони не блокували видачу цих підписних листів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Антоне Едуардовичу, по-перше, немає мого чи вашого Апарату, є Апарат Верховної Ради. Це перше. По-друге, ви знаєте, що ніхто нічого не блокує. Як буде розписано документи, ви обов'язково отримаєте підписні листи. Дякую.

Будь ласка, підготуйтеся до голосування. Займіть свої місця, шановні народні депутати. Готові голосувати?

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 4690](#)) в цілому. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято. Дякую, шановні колеги.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – проект Постанови «Про План законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік» ([№ 4691](#)). Пропонується проголосувати без обговорення. Немає заперечень? (*Шум у залі*). З обговоренням?

Запишіться, будь ласка, на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Фріз Ірина Василівна.

Герасимов Артур Володимирович. З місця, увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановні українці! Ви знаєте, дуже правильна ідея про те, що Верховна Рада може мати план законопроектної роботи. Але, як то кажуть, завжди в деталях ховається диявол, і диявол у цьому разі ховається в тому, що в цьому плані законопроектної роботи, на жаль, зовсім не враховано думку опозиції і взагалі не враховано ті ідеї, ті конструктивні плани і стратегії, які розробляє опозиція. Наприклад, «Європейська солідарність», на відміну від пана Зеленського, чітко розуміє, що робити з економікою, як правильно долати епідемію (і ми представили п'ятикроковий план Порошенка щодо подолання пандемії, щодо вакцинації), як вирішити питання з тарифами шляхом надання субсидій і повернення пільгового тарифу на електроенергію до 100 кіловат. І це тільки частина тих конструктивних ідей, які ми намагаємося пропонувати для захисту людей. Але чи є вони в цьому плані законопроектної роботи? На жаль, немає, бо сьогодні «зелена» влада намагається всіляко утискати опозицію. Але навіть не це головне, а головне те, що вони не хочуть навіть чути про ті конструктивні правильні ідеї, які мають на меті реально захистити людей і рухатися вперед і у захисті від російської агресії, і у міжнародній сфері, і в сфері економіки, і в сфері соціального захисту людей.

Тому «Європейська солідарність» не буде підтримувати цей проект постанови і закликає всіх у цьому залі також її не підтримувати, для того щоб цей план було доопрацьовано і доповнено конструктивними ідеями опозиції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Вітаю усіх з початком роботи п'ятої сесії Верховної Ради України. Однозначно, говорячи про проект Постанови «Про План законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік» важливо виокремити такі теми: допомога постраждалим від війни з агресором; покращення державних електронних реєстрів у нашій країні; поліпшення надання державних і різних послуг; імплементація норм законодавства Європейського Союзу тощо.

Однак, як виходець із місцевого самоврядування, хочу наголосити, що нам потрібно також до законопроектної роботи на цей рік додати все-таки законопроекти, які дадуть можливість завершити реформу децентралізації в нашій країні, адже нашим з вами сусідам по громадах пообіцяли гарний і прекрасний розвиток. Майна на новостворені громади навішали дуже багато, новообраним головам, як ярмо на плечі, надавали майна, тепер залишилося лише одне: дати їм грошей, аби вони були добрими господарниками. А це означає, що нам потрібно все-таки прийняти законопроекти, якими дамо можливість залишити на базовому місцевому рівні, в ОТГ, більшу частину податків, для того щоб у новостворених громадах була можливість розвиватися, а в наших з вами сусідів була можливість мати нові дороги, тротуари, школи і медицину.

Тому пропоную додати ще й ці питання до законопроектної роботи. Але загалом ми підтримуємо цей проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Констанкевич Ірина Мирославівна.

Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е. Шановний Дмитре Олександровичу, я уважно розглянув документ, у ньому ні слова немає про звернення. Отже, прошу розібратися або з Апаратом, або з помічниками, це не має значення. І якщо ви кажете, що Апарат наш, то я ніякого відношення до людей, які там працюють, не маю, я їх не призначав. Але блокується проведення позачергового засідання щодо реального вирішення питань стосовно тарифів.

Також ми щойно займалися не балачками, а підтримали порядок денний, зокрема, наша депутатська група. Але ми звертаємося до вас: щодо ФОПів

у порядку денному немає жодного законопроекту, потрібного ФОПам, на прийняття якого вони чекають. Люди продовжують мітингувати. Це теж важливо. Це майже 2 мільйони людей, які не поїхали з країни, які залишилися тут, які самозайняті і працюють.

Будь ласка, зверніть на це увагу. Якщо ви кажете, що кожна гарна ініціатива будь-якого народного депутата незалежно від фракції насправді важлива, тоді я прошу вас звернути на це увагу.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович.

Виступатиме хтось із мотивів? Крулько. Після цього переходимо до голосування. Через 3 хвилини голосуємо.

Будь ласка, Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Прошу передати слово колезі Шуфричу Нестору Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний головуючий. Шановні колеги! Безумовно, проект постанови важливий для нашої роботи. Але у мене таке саме враження щонайменше за останній рік. По кількості ніби все гаразд. Красиво все описано. Как говорится в народі, для «видосиків» хорошо. А от стосовно якості є запитання. Чому ми не хочемо розглядати питання тарифів? Чому не розглядаємо питання про те, щоб газ національного видобутку, підкреслюю, державними компаніями віддавали народу України? Чому у нас сьогодні субсидії у два рази зменшилися за останні два роки присутності пана Зеленського при владі, а вартість комунальних послуг підвищується із катастрофічною швидкістю?

Нібито є законопроекти про наші території в окремих регіонах Донецької і Луганської областей. Але ми не бачимо серед них жодного законопроекту, який передбачено Мінськими угодами. А це означає, що немає жодного бажання, наміру щодо вирішення питання конфлікту і встановлення миру в нашій країні. А якщо немає миру, то це ризик для життя наших громадян. І це головне.

Головним надбанням для кожного з нас має бути саме життя людей. Якщо ми сьогодні не боремося і не стимулюємо мир, то це означає, що ніякий інвестор сюди не зайде. А це означає, що сьогодні буде домінувати корупція, грабїж і розкрадання того, що ще залишилося в нашій державі. Виходячи з нашого календарного плану і намірів, ми маємо керуватися виключно однією головною метою: забезпечити людям життя в мирі і поліпшити їхнє життя, якщо ви його слуги, а не господарі.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Крулько Іван Іванович.

Запросіть народних депутатів до зали, будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, давайте подивимося: а про що цей проект постанови мав би бути? Цей проект постанови про те, які законопроекти, на думку парламенту, є першочерговими для того, щоб їх розглянути негайно в цій сесійній залі.

Сьогодні з цієї трибуни під час свого вступного слова спікер парламенту Дмитро Олександрович сказав, що тарифи – це ключове питання, яке необхідно вирішити, для життя людей. Чому ми зараз не включаємо негайно за процедурою *ad hoc* законопроект, який стосується зменшення ціни газу втричі? Давайте вирішимо це питання одразу, бо всі фракції виступають за врегулювання питання тарифів. То давайте це зробимо. Законопроект № 4680 зареєстровано. І ось вам буде план законопроектної роботи, який ми виконаємо одразу. На це в нас піде в сесійній залі рівно 10 хвилин. І ми вирішимо проблему, яка стосується на сьогодні кожної родини. Ось це пропозиція «Батьківщини», і це реальний план законопроектної роботи. Тоді люди хоча б почнуть розуміти, для чого вони приходять...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запросіть народних депутатів до зали. Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся до голосування. Займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про План законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік» ([№ 4691](#)) в цілому. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято. Дякую.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України» щодо усунення колізії в питанні призначення та звільнення членів Наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України депутатськими фракціями і групами» ([№ 4413](#)). На трибуну запрошується голова Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєв Микита Русланович.

Хто буде наполягати на поправках? Тоді розглядаємо поправки, оскільки їх небагато, так буде швидше.

Поправка 2. Стефанчук. Не наполягає.

Поправка 8. Княжицький. Наполягає? Так. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Отже, поправка 8. У законопроекті йдеться про те, щоб визначити строк повноважень члена Нацради, обраного фракцією та групою, на заміну того, повноваження якого припинено достроково, в межах невідбутого строку повноважень попереднього члена наглядової ради. Ми пропонуємо цю норму виключити, оскільки в такому разі в законі створюються колізії, адже в іншій нормі закону строк повноважень члена наглядової ради встановлюється терміном на п'ять років.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 8. Комітетом її відхилено. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 82.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка. Суркіс не наполягає.

Стефанчук не наполягає.

Поправка 17. Євтушок. Не наполягає. Наполягає?

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). «Батьківщина», Рівненщина. Шановні колеги народні депутати! Позиція «Батьківщини» щодо цього законопроекту полягає в тому, щоб такий інформаційний ресурс, як суспільне телебачення, мав можливість монтувати свій порядок денний, не посиляючись і не прислужуючи тому чи тому власнику телеканалу, чи, можливо, якійсь іншій політичній силі. Саме для того ми маємо сформувану наглядову раду, яка була б незаангажованою, яка виконувала б свої професійні обов'язки настільки добре, щоб той контент, який цей інформаційний ресурс випускає, дав можливість українцям шукати цей ресурс на радіо або вмикати телевізори і дивитися його.

Саме тому в моїй поправці пропонується, щоб одна і та сама особа не могла входити до складу наглядової ради НСТУ більше ніж два строки підряд. Прошу підтримати цю пропозицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 17, комітетом її не підтримано. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Поправка 19. Кондратюк. Не наполягає.

Поправка 20. Євтушок. Наполягає. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ЄВТУШОК С.М. «Батьківщина», Рівненщина. Шановні колеги, фракція «Батьківщина», в принципі, буде підтримувати в другому читанні внесений комітетом законопроект. Але я хотів би застерегти авторів і голову комітету, оскільки в тексті законопроекту є положення або пункти, які свідчать, що ми будемо формувати наглядову раду уже з чистого, так би мовити, листа. Але я знаю, що два члени наглядової ради ще мають повноваження щонайменше на рік. До чого це може призвести? Це може призвести до того, що з'являться позовні вимоги. І позовні вимоги цих людей, в принципі, будуть виправдані, оскільки, я вважаю, буде порушено їхні права.

Прошу поставити на голосування поправку 20.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 20. Комітетом її не підтримано. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 90.

Рішення не прийнято.

Поправка 22. Княжицький. Вставте картку в пульт, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановні колеги, а тепер, заради чого приймається цей законопроект. Цей законопроект приймається для того, щоб незаконно, всупереч Конституції припинити повноваження чинних членів наглядової ради, строк повноважень яких не закінчився. Вичерпний перелік підстав дострокового припинення повноважень члена наглядової ради виписано в статті 10 закону. Там закріплено, що дострокове припинення повноважень члена наглядової ради з інших підстав, крім тих, які передбачено законом, забороняється. Натомість пунктом 3 «Прикінцевих положень» пропонується припинити повноваження членів наглядової ради з підстав, які не передбачено статтею 10.

Це суперечить статті 22 Конституції України. Цей законопроект у запропонованому вигляді неконституційний. Я пропоную виключити цю норму з «Прикінцевих положень» і підтримати мою поправку. Такої самої думки і Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 22 народного депутата Княжицького. Комітетом її не підтримано. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 81.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка крайня, В'ятровича. Є В'ятрович? Немає.

Будь ласка, підготуйтеся до голосування щодо прийняття проекту закону в цілому. Готові голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України» щодо усунення колізії в питанні призначення та звільнення членів

Наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України депутатськими фракціями і групами» ([№ 4413](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Дякую. Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Железняк – з процедури.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Руцишину можна передати слово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин – з процедури.

РУЦИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Дякую вам, шановні колеги, за голосування за цей закон. Але я хотів би поставити запитання для всіх, можливо, риторичне: а що ми будемо показувати по телебаченню? Отож, це може бути і в плані національної безпеки України також українське сучасне мистецтво. І сьогодні чи вчора це українське сучасне мистецтво понесло велику втрату – помер Сергій Проскурня. Я хотів би, щоб у пам'ять про нього ми не забули інвестувати в українську культуру і щоб український парламент постійно тримав увагу в цьому керунку.

Дякую. Вічна пам'ять Сергію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступне питання порядку денного – проект Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 лютого 2021 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Республіки Нікарагуа» ([№ 4689](#)). Пропонується прийняти рішення про включення до порядку денного цього питання.

Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 312.

Рішення прийнято.

Пропонується застосувати процедуру *ad hoc* щодо розгляду та прийняття рішення на цьому пленарному засіданні. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 315.

Рішення прийнято.

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

До слова запрошується Секретар Ради національної безпеки і оборони України Данілов Олексій Мячеславович.

ДАНІЛОВ О.М., *Секретар Ради національної безпеки і оборони України.*

Доброго дня, пане Голово! Доброго дня, шановні народні депутати! Влітку 2019 року Урядом Республіки Нікарагуа здійснено недружні дії проти нашої держави, а саме запроваджено ініціативу і відкриття так званого почесного консульства Республіки Нікарагуа на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. З 2019 року Міністерство закордонних справ України неодноразово направляло звернення до Міністерства закордонних справ Республіки Нікарагуа з вимогою скасувати своє неправомірне рішення, однак офіційна Манагуа ігнорувала звернення української сторони.

Свідомо нехтуючи офіційні застереження України Президент Республіки Нікарагуа Даніель Ортега Сааведра указом № 76-2020 від 3 серпня 2020 року призначив так званим почесним консулом Нікарагуа в Республіці Крим Белавенцева Олега Євгеновича, якого 18 березня 2019 року вироком Святошинського районного суду міста Києва визнано винним у посяганні на територіальну цілісність і недоторканність України, підбурюванні до державної зради, веденні агресивної війни проти України та якому призначено покарання у вигляді 13 років позбавлення волі.

Зазначений крок є грубим порушенням законодавства України та міжнародного права, зокрема, Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 68/262 «Територіальна цілісність України», 71/205, 72/190, 73/263, 74/168 та 75/192 «Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь (Україна)», а також 73/194, 74/17 та 75/29 «Проблема мілітаризації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь (Україна), а також Чорного і Азовського морів».

Восени, 10 листопада 2020 року, відбулося незаконне відкриття Республікою Нікарагуа почесного консульства в Автономній Республіці Крим.

З огляду на невідкладне суверенне право України на відновлення, збереження її територіальної цілісності в межах, визначених міжнародною спільнотою, державного кордону, включаючи...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Мячеславовичу.

До слова запрошується голова комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Мережко Олександр Олександрович.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні 2 лютого 2021 року (протокол № 43) ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти внесений Президентом України проект Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 лютого 2021 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Республіки Нікарагуа» (№ 4689) за основу та в цілому.

Прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Василенко Леся Володимирівна.

ВАСИЛЕНКО Л.В. Прошу передати слово Бобровській Соломії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бобровська Соломія Анатоліївна.

БОБРОВСЬКА С.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Ви знаєте, це абсолютно правильне рішення, яке ми сьогодні будемо затверджувати в парламенті. Більше того, я хотіла б звернутися до РНБО і особисто до пана Президента, бо є ще низка санкцій і пропозицій, які ми мали би затвердити у Верховній Раді. А це, зокрема, про тих депутатів російської Думи, які голосували за зміну до Конституції РФ, якою передбачено фактично анексію Криму і збільшення території. І друге, безперечно, стосується російських ядерних досліджень російської академії наук. Вони досі працюють, мають ліцензію в «Артемсіль».

Але, повертаючись до Нікарагуа, хотіла би відмітити, що, насправді, Російська Федерація дуже широко по всій планеті розкинула свої щупальці. Є декілька дуже цікавих фактів, які стосуються стосунків Нікарагуа і Російської Федерації. В першу чергу, щоб ви розуміли, загалом Російська Федерація списала Нікарагуа з 1992 року борг у сумі близько 6 мільярдів доларів.

У 2016 році Росія почала будувати в Нікарагуа військову базу для розвідки і передала їм близько 50 танків Т-72. Більше того, Нікарагуа – одна з небагатьох країн, що визнала незалежність самопроголошеної Абхазії та Південної Осетії. Загалом, щорічно Російська Федерація відправляє в Нікарагуа гуманітарну допомогу фактично на десятки мільйонів доларів. Таким чином, вони фактично купили цю країну і використовують її в своїх цілях.

Тому й не дивно, що так званим почесним консулом було призначено людину, яку засуджено Україною за спробу анексії на 13 років. Ще одне, що найбільше дивує. Чому в листопаді фактично відбулося призначення, а лише 1 лютого Верховна Рада затверджує рішення про санкції, яке було прийнято аж через три місяці після цього факту в Криму.

Як на мене, нам треба реагувати набагато швидше. Це стосується не лише парламенту, а й Президента, і РНБО як спеціального органу в першу чергу.

Фракція «Голос» однозначно «за». Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. «Європейська солідарність». Шановні друзі, звичайно, ми маємо підтримати санкції проти Нікарагуа, будь-якої іншої країни, яка рухається в руслі російської політики, російських нарративів. Ми маємо боротися і всьому світу демонструвати, що Крим – це Україна. Але ви знаєте, мене дивує, що наш воїн, наш Президент Зеленський, готовий боротися з Нікарагуа, але чомусь не готовий боротися з Росією. Тоді як ми приймаємо рішення щодо санкцій до Нікарагуа, Україна купує російську електроенергію. З 1 лютого ми відновили імпорт російської електроенергії. Що це? З Нікарагуа будемо боротися, а тут тихесенько будемо купувати російську електроенергію?

Ми купуємо сьогодні білоруську електроенергію, тоді як уся Європа відмовилася від електроенергії з Білоруської АЕС, від узурпатора Лукашенка. Але ж у Білорусі і Росії одна енергетична система. У мене запитання: чому ми зневажаємо і робимо жебраком українського шахтаря, українського енергетика, українську промисловість і платимо гроші російському шахтарю, російському енергетику? Чому про це не думає наше РНБО?

Я звертаюсь до пана Секретаря Ради національної безпеки і оборони України. негайно припиніть імпорт російської електроенергії, негайно припиніть імпорт білоруської електроенергії, негайно введіть санкції щодо цього. Законопроект у Верховній Раді, чому він не розглядається? Чому поряд із санкціями до Нікарагуа (ми їх проголосуємо) немає іншого законопроекту, спрямованого на те, щоб зупинити вбивство власної енергетики і роботу на країну-агресора і узурпатора Лукашенка? Оцього зрозуміти не можна. Давайте негайно боротися за свою державу!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Волошин Олег Анатолійович.

ВОЛОШИН О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Дуже добре, що ми обговорюємо сьогодні Нікарагуа, але ж питання не в цьому. Багато років тому, ще коли я починав працювати в Міністерстві закордонних справ, ходила така загальноживана фраза: як пріоритет – економізація дипломатії. Про що мова? Йдеться про те, що під час ухвалення будь-якого зовнішньополітичного рішення пріоритетом має бути обрахунок економічних наслідків цього рішення. Хто ставить під сумнів те, що Україна сьогодні переживає глибоку соціально-економічну кризу? Хто ставить під сумнів те, що українці є одними з найбідніших мешканців нашого континенту? Ніхто. Але водночас ми ухвалюємо рішення в зовнішньополітичній царині, які напряду суперечать завданню покращення життя людей, завданню забезпечення експорту нашої продукції, завданню розвитку наукомістких галузей.

Хай там Нікарагуа, а що зробив Китай? Китайська Народна Республіка теж держава-агресор? Чому введено санкції проти Китаю? Чому введено санкції проти бізнесу з Китаю? Чому введено санкції проти другої, а ближчим часом першої економіки світу? А я знаю чому. Тому що про це дуже просили американці, до них претензій немає. Якби я був американським дипломатом, я чинив би так само. Вони захищають свої національні інтереси і роблять це дуже дешево – руками тих дурнувятих у нашій владі, які навіть навзаєм нічого не можуть попросити, бо одного дзвінка з Вашингтона достатньо, щоб не просто не продати «Мотор Січ» китайцям, а ще і санкції «зафігачити» за це.

Ми сваримося сьогодні з найбільшою потугою у світі в інтересах іншої держави. Чому це потрібно американцям, я чітко розумію – вони захищають національний інтерес. Чому це потрібно Україні? Оце питання. Чому ми обмежуємо торгівлю з країнами СНД? Чому ми обмежуємо торгівлю з іншими країнами на Сході? Чому в нас єдиний пріоритет – сподобатися комусь у Вашингтоні? Заради цього ми ухвалюємо рішення, які напряду суперечать економічним інтересам наших громадян.

Тому питання в цій ситуації не в Нікарагуа, а питання в самому підході. І тому від імені нашої фракції я вимагаю, щоб цей проект постанови ми голосували ще за основу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Батенко Тарас Іванович. Після цього переходимо до голосування. Потім Бакунець Павло Андрійович.

Батенко є? З місця, увімкніть, будь ласка, мікрофон. Після цього Бакунець, потім переходимо до голосування.

БАТЕНКО Т.І. Прошу передати слово народному депутату Антону Полякову.

ПОЛЯКОВ А.Е. Шановні колеги, беззаперечно Крим та Донбас наші. Але ми, наприклад, не бачимо жодних дієвих кроків зі сторони Зеленського та його команди щодо повернення наших територій.

І питання не в Нікарагуа. До речі, більшість депутатів не знають, де взагалі знаходиться ця країна, яка межує з Гондурасом. Питання в тому, що мені люди зараз пишуть: «Що ви там зараз розглядаєте?»

У нас є пріоритетність питань. І коли більшості українців нічим сплатити за комунальні послуги, немає за що купити ліки, немає за що купити продукти харчування, то ми повинні були ці 15 хвилин використати для розгляду, дійсно, важливих питань щодо поліпшення економічного стану справ у країні, щодо повернення нормальних, людських тарифів, бо те, що є зараз, – це геноцид українців, які ще залишилися у нашій країні. Є питання, наприклад, щодо діточок-діабетиків, яких теж треба забезпечити за державні кошти. Є багато гарних законопроектів, які чомусь блокуються у комітетах, які теж керуються провладною фракцією «Слуга народу».

Дмитре Олександровичу, я втретє сьогодні звертаюся до вас: будь ласка, зверніть увагу на пріоритетність питань порядку денного. Адже те, на що ми зараз витрачаємо свій час, того не варте. І українці нас насправді не розуміють.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А. З 2014 року агресор зазіхнув на наші землі і втягнув нашу країну у важку війну. Наші захисники і захисниці, як, наприклад, бійці легендарної 24-ї бригади і сотні тисяч інших захисників, покинули своє звичне життя, свої сім'ї і присвятили себе захисту нашої країни. І допоки вони воюють на Сході, в морозі, ми принаймні разом з вами можемо тут, у залі, захищати нашу країну в правовому полі.

Тому сьогодні закликаю всіх у залі підтримати ці санкції проти Республіки Нікарагуа, яка відверто допомагає нашому ворогу винищувати український народ. Ми повинні показати свою принципову і жорстку позицію і голосувати за введення санкцій проти таких країн, які допомагають агресору у війні проти України. Тому прошу зал підтримати застосування цих санкцій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, запросіть народних депутатів до зали. Підготуйтеся до голосування.

Крулько – з мотивів. Після цього голосуємо.

Немиря Григорій Михайлович.

НЕМИРЯ Г.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина».

Фракція «Батьківщина» буде підтримувати проект постанови щодо застосування санкцій до Республіки Нікарагуа. Безумовно, щодо суті причин введення санкцій тут не може бути сумнівів. Незважаючи на непоодинокі спроби, в тому числі комунікації з боку Міністерства закордонних справ, проект розпорядження уряду, який, до речі, було прийнято ще в жовтні минулого року, не було ніякої реакції.

Але я хочу звернути увагу на структурну проблему. Колеги, лише 48 годин надається Верховній Раді для прийняття рішення. Уявіть собі, якби це був не пленарний тиждень, або інший час, коли Верховна Рада не збирається на сесію. Я вважаю, що за уроками розгляду цього питання необхідно внести зміни до Закону України «Про санкції», для того щоб був раціональний період, протягом якого у Верховній Раді буде можливість у майбутньому більш ретельно і системно розглядати питання застосування санкцій...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, підготуйтеся до голосування, будь ласка. Запросіть народних депутатів до зали.

Готові голосувати? Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 лютого 2021 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Республіки Нікарагуа» ([№ 4689](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 322.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято. Дякую.

Шановні колеги, надійшла заява з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ. Інна Романівна?

Совсун Інна Романівна. Будь ласка.

СОВСУН І.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). «Мене дивує, як і кожного в цьому залі, що дівчинка, якій 32 роки, закликає нас проголосувати за один із дуже важливих документів», – саме так висловився народний депутат Сергій Рудик з цієї трибуни минулого тижня під час обговорення законопроекту про Службу безпеки. Він це сказав про нашу колегу Мар'яну Безуглу, а раніше зневажливо сказав ще про депутатку попереднього скликання Ірину Сисоєнко.

Нас, відверто кажучи, дивує, що народного депутата дивує, що колеги можуть висловлюватися з трибуни Верховної Ради України. Але давайте скажемо чесно, пан Рудик, безперечно, не вважає, що народні депутати не мають права

висловлюватися, його подив викликає те, що говорити може жінка, до того ж у 32 роки.

Дозволю собі нагадати панові Рудику, що жінки у 32 роки можуть мати значно більші досягнення, ніж окремі чоловіки. Так, перші жінки-астронавтки полетіли в космос, коли їм ще не виповнилось 30 років, а Марія Кюрі відкрила новий елемент в таблиці Менделєєва полоній у 31 рік. Жінки можуть досягати успіху в будь-якому віці. І що головне, вони мають право говорити на рівних з чоловіками завжди. Якщо їм відмовляють у праві висловитися, якщо їм дорікають їхньою статтю, то це має чітку назву – сексизм.

І до сексизму вдаються тоді, коли не вистачає сили аргументів, коли не вистачає власної компетентності та професіоналізму. І якщо ми зараз не відреагуємо, то ми легітимізуємо такі самі сексистські випадки у суспільстві. А вони, на жаль, на сьогодні все ще поширені.

Я озвучу кілька прикладів таких висловлювань, які мені навели жінки в соціальних мережах: «Ви балотуєтесь?» – «А чоловік дозволив?» – «Яка партія?» – «Ага, а хто у тебе там, коханець чи чоловік?» – «Навіщо воно тобі треба, це ж не жіноча справа?» – «Я приємно здивований, не очікував такого від жінки» – «Незважаючи на те, що пропозиція була від жінки, її було прийнято». На жаль, це ті реалії, в яких живуть українські жінки. І ми тут для того, аби сказати, що так не повинно бути.

Ми вважаємо, що найбільш адекватною реакцією з боку пана Рудика було б вибачення перед Мар'яною Безуглою, а також перед іншими дівчатами 32 років і не тільки. Якщо у папа Рудика не вистачає власної сміливості на це, то ми очікуємо такого вибачення від групи «Партія «За майбутнє».

А найбільш адекватною реакцією з боку парламенту було б прийняття закону про протидію сексизму та внесення змін до Регламенту, які розроблено міжфракційним об'єднанням «Рівні можливості». І ми переконані, що якщо ми це разом зробимо, то нас приємно здивують зміни і в українському парламенті, і в українському суспільстві. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, репліка. Рудик Сергій Ярославович.

РУДИК С.Я., народний депутат України (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги! Процитую вам матеріал з «Української правди» від 11 вересня 2018 року: «Я неодноразово мав честь зустріти дівчат, які своєю сміливістю та бажанням захищати рідну неньку могли дати фору багатьом чоловікам. У державі з 2014 року статус «учасник бойових дій» отримали близько 7 тисяч представниць прекрасної половини. Українки воюють на фронті на рівні з чоловіками. На своїх тендітних плечах вони винесли неймовірне навантаження перших років війни, допомагаючи як бійчині, медсестри, волонтерки, дружини та матері. Сергій Рудик, народний депутат України». Оце Сергій Рудик.

Щодо сексизму. Я ніколи не виділяв стать як критерій для визначення професіоналізму чи непрофесіоналізму. Я завжди апелював до професіоналізму. Якщо, товариство, ви...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступне питання порядку денного... Сергію Ярославовичу, ми не надаємо додаткового часу нікому.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів» ([№ 4229](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 251.

Рішення прийнято.

До слова запрошується член Комітету з питань правової політики Маслов Денис Вячеславович.

МАСЛОВ Д.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні колеги народні депутати! Вам до розгляду пропонується законопроект про завершення конкурсних процедур щодо призначення суддів місцевих судів. Цей законопроект стосується трохи більше 40 кандидатів на посаду судді. Це ті кандидати на посаду судді, які ще до 2016 року отримали рекомендації Вищої кваліфікаційної комісії суддів України і тоді ще Вищої ради юстиції про призначення на посаду суддів.

Але в 2016 році тогочасний парламент прийняв зміни до Конституції та Закону України «Про судоустрій і статус суддів», якими було перейменовано Вищу раду юстиції у Вищу раду правосуддя. Було прийнято нову редакцію Закону «Про судоустрій і статус суддів». У зв'язку з цим подання рекомендацій щодо цих кандидатів було повернуто знову до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яка мала повторно розглянути подання і знову надати рекомендації вже до Вищої ради правосуддя.

Що сталося? До 2019 року Вища кваліфікаційна комісія суддів України замість того, щоб провести знову конкурсні процедури і завершити їх, була зайнята проведенням конкурсу до Верховного Суду. І лише у серпні 2019 року Вища кваліфікаційна комісія суддів спромоглася оголосити конкурси для цих кандидатів. У 2019 році, але вже восени, теперішній парламент припинив повноваження членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, чим фактично заблокував проведення і завершення конкурсних процедур.

Трохи більше як 40 кандидатів уже протягом п'яти років чекають на призначення. На сьогодні подано чотири заяви до Європейського суду з прав людини від цих кандидатів, які прийнято Європейським судом з прав людини. Саме з метою врегулювання ситуації, що склалася, ми внесли цей законопроект.

Що ж ним передбачається? Законопроектом пропонується тимчасово, підкреслюю, тимчасово (і це перше слово у цьому законопроекті), а саме до моменту формування повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів, передати окремі повноваження з метою завершення конкурсних процедур єдиному на сьогодні діючому органу судового врядування – Вищій раді правосуддя. Підкреслюю, передаються тимчасово і лише окремі повноваження з чіткою метою.

Вища рада правосуддя має закінчити ці конкурсні процедури і надати рекомендації на призначення цих кандидатів на посади суддів. Насправді, це про справедливість, цим законопроектом ми її відновлюємо.

На своєму засіданні профільний Комітет Верховної Ради України з питань правової політики розглянув цей законопроект і всі зауваження до нього. Комітет прийняв рішення (16 голосів – за, один – утримався, проти – нуль) рекомендувати Верховній Раді України проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів» (№ 4229) від 19 жовтня 2020 року, внесений народними депутатами України Масловим, Дирдіним та іншими, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу і в цілому, врахувавши доповнення до розділу III «Прикінцеві положення» законопроекту пунктом 6 такого змісту: «З метою...»

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте...

Сідайте, будь ласка.

Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Припутень Дмитро Сергійович.

ПРИПУТЕНЬ Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, пане Голово! Доброго дня, колеги! В цілому підтримую законопроект № 4229, зокрема, в частині тимчасової передачі повноважень Вищою кваліфікаційною комісією суддів України до Вищої ради правосуддя.

Дійсно, на сьогодні існує кадрова криза в судовій владі, яка набуває загрозливих масштабів. Водночас, зазначу, що законопроект стосується лише 43 вакантних місць суддів, що суттєво не вирішує кадрової проблеми в судах. У вересні минулого року мною та колегами з фракції «Слуга народу» було зареєстровано законопроект [№ 4055](#), який стосується найбільш масової категорії

кандидатів останнього добору суддів. Це 367 кандидатів на посади суддів місцевих судів, які більше як за три роки пройшли через фільтр численних прозорих процедур, в тому числі дев'ятимісячну спеціальну підготовку в Національній школі суддів України, склали кваліфікаційний іспит, але наразі перебувають у стані правової невизначеності через припинення повноважень членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів.

Відтак хочу висловити вдячність членам Комітету з питань правової політики за підтримку законопроекту [№ 3711-д](#), яким забезпечується можливість розпочати роботу Вищої кваліфікаційної комісії суддів.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич Руслан Петрович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Я хочу сказати, Денисе Вячеславовичу, вам, що я з розумінням ставлюся до тієї пропозиції, яку ви вносите і як людина, яка працювала в системі, і як професіонал, який працює в комітеті досить професійно. Але ви ж самі з цієї трибуни назвали причину, яка спонукала до такої ситуації. Це прийняття закону (законопроект [№ 1008](#)), яким ми фактично застосували конституційно-правову відповідальність у вигляді дострокового припинення повноважень всього складу ВККС саме через те, що вони дуже, як вважалося тоді, повільно проводили кваліфікаційне оцінювання і добір нових кандидатів.

І що ми маємо тепер? Тепер склалася ситуація, коли за півтора року ВККС все ще не почала працювати і незрозуміло, коли почне, а нам уже втретє пропонують низку повноважень, які відповідно до закону віднесено до виключних повноважень ВККС, передати ВРП.

Так було з резервом суддів, так було з відрядженнями суддів. І нам увесь час через кожні півроку кажуть, що ще трішечки і обов'язково перша стрічка буде тимчасово до утворення ВККС.

Друзі, ви на четвер плануєте розгляд законопроекту [№ 3711](#). З якою метою? Ви хочете, щоб розпочала роботу ВККС чи ви сьогодні хочете передати низку повноважень ВККС до ВРП? Ви визначіться, бо це взаємовиключні речі.

Ми з самого початку під час розгляду проекту закону № 1008 говорили про те, що це закінчиться тим, що ми фактично зруйнуємо судову владу, заморозимо діяльність суміжних інститутів. Якщо цей законопроект буде прийнято як закон, на жаль, це законсервує, а не розв'яже проблему, тому ми його підтримувати, безумовно, не можемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович.

ЮРЧИШИН Я.Р., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Людям потрібен суд, але справедливий суд, а не суд, де суддя буде залежний від влади, де його через Вищу раду правосуддя, показавши папочку, як часто показують депутатам в Офісі Президента, примусять приймати ті рішення, які не відповідають закону, але які відповідають бажанням влади.

Кожна влада хоче встановити контроль над судовою гілкою влади. Це зрозуміло, бо цей арбітр має відстоювати інтереси суспільства, власне, служити народу, відповідно до назви однієї з фракцій. Але якщо ВРП, яку розкритикувала Венеційська комісія, яку так і не було реформовано, отримає можливість одноосібно визначати, хто має право чинити суд, а хто ні, і користуватиметься «татаровськими папочками», ніякого правосуддя не буде.

Тому розпочинайте, як казав спікер сьогодні, повноцінну судову реформу, нехай запрацює Вища кваліфікаційна комісія суддів України, яка і має відбирати фахових суддів, формуйте її добросовісно, і лише тоді можна буде говорити, що в нас є судова система. Не можна рихтувати палицями те, що не тримається купи, намагатися прикриватися кількістю кандидатів (мовляв, їх 40) і тимчасовістю. Нагадаю, в нас більше року тимчасовий голова Державного бюро розслідувань. Не ведіться, цього не можна приймати – червона кнопка «Проти». Люди повинні мати справедливість, а не корупцію в судах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е. Прошу передати слово народному депутату Сергію Рудику. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рудик Сергій Ярославович.

РУДИК С.Я. Референдум, кажете, народовладдя, зробіть все, що вам скажуть люди? То послухайте, що кажуть люди стосовно вашого законопроекту.

«Ми, представники громадських організацій, що роками борються за утвердження справедливого судочинства в Україні, стурбовані ситуацією із судовою реформою, яка склалася в парламенті. Замість того, аби якнайшвидше запустити якісне оновлення органів суддівського врядування – Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, народні депутати розглядають законопроекти, які спрямовані лише на поглиблення проблем, які вже існують. 28 січня народні депутати планують, тому що планували ще в минулий четвер, проголосувати законопроект № 4229, який пропонує віддати добір та призначення суддів у руки нереформованої Вищої ради правосуддя. Також на розгляді в Раді перебуває законопроект [№ 4505](#), який дозволяє Вищій раді правосуддя призначати довічно суддів, які провалили перевірку на добросовісність.

Водночас, Комітет з питань правової політики вже кілька місяців зволікає із затвердженням нової редакції законопроекту № 3711, який дозволить перезавантажити ВККС та розблокувати добір і призначення суддів. Особливо тривожним є те, що члени комітету в період новорічних свят переписали попередньо узгоджену редакцію законопроекту, нівелювавши роль міжнародних експертів та віддали повний контроль за доббором членів ВККС в руки ВРП. Таким чином, замість того аби забезпечити якісний та добросовісний склад органів суддівського врядування, народні депутати лише посилюють недобросовісних представників суддівсько-адвокатських кланів, які зайняли крісла членів ВРП... (Центр протидії корупції, *Transparency International*, Фундація *DEJURE* і «Автомайдан»...). Я не дочитав кілька слів.

Або ви зробите так, як кажуть люди, і тоді ми побачимо, що ви справді за народовладдя, або ви знову приймете вкотре своє недалуге рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу. Почекайте.

Соболев, «Батьківщина», Вельможний, Німченко.

Сергій Владиславович Соболев.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). «Батьківщина». Шановні колеги! Ситуація безпрецедентна. Так, 16 жовтня 2019 року, коли штампували закон за законом, фактично було розпущено конституційний орган – Вищу кваліфікаційну комісію суддів України. І це треба визнати.

І ось тепер упродовж року і шести місяців шукають, як обійти Конституцію, закон України, і спробувати призначити тих суддів на ті посади, які є вакантними вже протягом декількох років.

Наша позиція одна: треба призначити ВККС і після цього в конституційний спосіб призначити суддів. Будь-які інші способи обійти закон означатимуть фактично створення суддів двох сортів: законних і незаконних. І потім будуть оскарження аж до Європейського суду з прав людини. Ми за цей законопроект голосувати не будемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельможний Сергій Анатолійович.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина. Шановні колеги! У документі йдеться про завершення конкурсу для добору кадрів до судів Донецької та Луганської областей, які знаходяться в районі проведення операції Об'єднаних сил, в яких неможливо здійснювати правосуддя. Чи варто говорити, наскільки важливо підтримувати правосуддя в тих районах, де проводиться операція Об'єднаних сил? Думаю, не

просто важливо, а вкрай важливо. І треба не просто підтримувати, а забезпечувати найвищий рівень правосуддя. Вакууму правосуддя в Донецькій та Луганській області в такі скрутні часи допускати не можна.

Пропонується простий вихід із ситуації. Згідно із законопроектом проведенням та завершенням конкурсу на добір суддів Донецької та Луганської областей має займатися Вища рада правосуддя. На нашу думку, це цілком прийнятний вихід із ситуації, а в майбутньому потрібно напрацьовувати комплексне рішення для заповнення кадрових прогалин в судах у всій Україні. Колеги, прошу підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Я хочу сказати, що в цьому законопроекті мова йде про доступ громадян до правосуддя. Стаття 55 Конституції: забезпечити право доступу до правосуддя. Яке правосуддя, якщо немає кадрів суддів? От про що йде мова в цьому законопроекті. Йдеться про те, що треба тимчасово передати повноваження... Що робити людям?

Я вам скажу не по секрету, що строк розгляду справи у Верховному Суді – п'ять – сім років, а в низах – те саме. Ми хто? Судова влада – це наша сестра, ми повинні працювати пліч-о-пліч, бо ми працювати повинні на людей. І тому ще раз кажу, у статті 131 Конституції сказано, що Вища рада правосуддя формує судовий корпус. Придані сили, в тому числі ВККС, було спотворено, а потім знищено нами ж. А до чого ж тут люди?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василю Івановичу.

Дирдін Максим Євгенович. Увімкніть, будь ласка, мікрофон Дирдіну.

ДИРДІН М.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, колеги! Я прошу підтримати законопроект № 4229, бо він покликаний відновити справедливість, яка була до 30 вересня 2016 року. Коли кандидати у судді виконали всі умови, пройшли конкурси і їхні документи лежали на Банковій, то одним Президент підписував укази про призначення суддів, іншим не підписував. І коли 30 вересня 2016 року набрали чинності нові зміни до законодавства, тим, хто не потрапив у ту категорію щасливчиків, повернули документи. А тому цей законопроект пов'язаний виключно із відновленням справедливості, яку має забезпечити держава.

Тому я прошу вас підтримати цей законопроект і не вірити тим маніпуляціям, які відбуваються у залі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, запросіть народних депутатів до зали і підготуйтеся до голосування. Комітет пропонує прийняти цей законопроект за основу і в цілому. Немає заперечень? Є заперечення? Тоді за основу. Будь ласка, підготуйтеся до голосування. Готові?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів» ([№ 4229](#)) за основу. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 251.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка по фракціях і групах.

Дві фракції – проти. «Слуга народу» – 200, «Опозиційна платформа – За життя» – 23, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 0, «Партія «За майбутнє» – 2, «Голос» – 0, «Довіра» – 17, позафракційні – 9. Дякую.

Шановні колеги, я пропоную перейти до розгляду наступного питання, проголосувати за скорочену процедуру розгляду і піти на перерву, бо у нас залишилось 3 хвилини. Немає заперечень?

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд за скороченою процедурою проекту Закону «Про внесення змін до Повітряного кодексу України щодо удосконалення законодавчого врегулювання у сфері безпілотних повітряних суден цивільної авіації» ([№ 3716](#)). Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Оголошується перерва до 12 години 30 хвилин. Дякую.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, продовжуємо працювати. Запросіть народних депутатів до зали.

До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань транспорту та інфраструктури Павловський Петро Іванович.

ПАВЛОВСЬКИЙ П.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Доброго дня! Колеги, до вашої уваги пропонується законопроект, яким

передбачається внесення відповідних змін до Повітряного кодексу України. Зокрема, запропоновано встановити такі поняття, як «безпілотна авіаційна система», «безпілотне повітряне судно», «дистанційний пілот». Також запропонованими змінами передбачається встановлення обов'язкового страхування відповідальності за шкоду, заподіяну третім особам. Крім того, прийняття цього законопроекту дасть можливість Державній авіаційній службі розробити відповідні авіаційні правила щодо використання безпілотних повітряних суден.

Під час обговорення на засіданні комітету народними депутатами України членами комітету було прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону «Про внесення змін до Повітряного кодексу України щодо удосконалення законодавчого врегулювання у сфері безпілотних повітряних суден цивільної авіації» (№ 3716), внесений народним депутатом України Павловським і іншими, прийняти в першому читанні за основу. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ви від комітету все сказали?

Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* «Батьківщина». Прошу передати слово колезі із фракції Костянтину Бондарєву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондарєв Костянтин.

БОНДАРЄВ К.А., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановна президіє! Шановні народні депутати! Законопроект розроблено з метою встановлення норм та правил для експлуатації безпілотних повітряних суден та дистанційних пілотів.

На сьогодні в Україні правове регулювання використання безпілотних повітряних суден складне і неоднозначне. Законодавством встановлено вимоги: отримання сертифікату льотної придатності на кожне цивільне повітряне судно та отримання сертифікату на відповідність вимогам авіаційних правил підприємствами та організаціями, які здійснюють експлуатацію повітряних суден, що виключає можливість використання безпілотних повітряних суден у господарській діяльності підприємств, як це відбувається за кордоном.

У законопроекті № 3716 дублюються (імплементуються) положення Регламенту ЄС 2019/947 від 24 травня 2019 року щодо правил та процедур експлуатації безпілотних літальних апаратів.

«Батьківщина» буде підтримувати цей законопроект в першому читанні. До нас звернулося багато організацій, зокрема спортивні спілки, які займаються експлуатацією моделей, і інші щодо доопрацювання цього законопроекту. Ми будемо надавати до другого читання відповідні поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Будь ласка, передайте слово Величковичу Миколі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Величкович Микола Романович.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Справді, авіаційна сфера потребує наразі законодавчого вдосконалення, а саме у зв'язку з розвитком безпілотних повітряних суден, масового їхнього застосування, це конче необхідно.

Тому ми закликаємо наших колег підтримати цей законопроект. «Європейська солідарність» буде підтримувати законопроект № 3716 за основу. Ми розуміємо, що в ньому є низка норм, які треба ще вдосконалити до другого читання. Спільно із зацікавленими сторонами – експертами, громадськими організаціями чи об'єднаннями, які працюють у цій сфері, ми доопрацюємо законопроект, а зараз просимо підтримати за основу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин Ярослав Іванович.

РУЩИШИН Я.І. Прошу передати слово Юлії Клименко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клименко Юлія Леонідівна.

КЛИМЕНКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги! У цілому, безумовно, сектор безпілотних повітряних суден повинен бути урегульований, бо в Україні їх достатньо багато, вони використовуються і в побуті, і в сільському господарстві, і у військових цілях. Але є одне

але. Цим законопроектом пропонується виключити норму, яка була і є в чинному законодавстві, відповідно до якої безпілотні судна до 20 кілограмів не підлягають обліку, реєстрації, страхуванню і таке інше. Якщо цю норму повністю виключити, а не змінити, наприклад, встановивши обмеження до 5 кілограмів, це означає, що будь-які побутові дрони, які ви купуєте дітям в дитячих магазинах, які важать 200 грамів, 100 грамів, будь-які авіаційні моделі, які діти роблять у гуртках, будуть підлягати обов'язковому обліку, реєстрації, а також страхуванню відповідальності, яка на цей момент становить близько 3 мільйонів гривень. Тобто виходить так, що ми з вами не класифікуємо дрони, які використовуються в побуті і використовуються в промисловості, а фактично заганяємо під одну гребінку наших громадян, які купують, скажімо, іграшки своїм дітям, зобов'язуючи їх до обов'язкового обліку і реєстрації. Ми знаємо, як відбувається облік і реєстрація в нашій країні. Це створює великі корупційні ризики, які можуть виникнути.

Також було сказано про те, що законопроект узгоджується з європейськими нормами. Ні, він не узгоджується, він суперечить базовому Регламенту Європейського Союзу № 2018/1139. Тому в першому читанні наша фракція не готова його підтримувати. Ми будемо подавати поправки для того, щоб виправити відповідні норми, щоб прийнявши такий закон, ми сприяли врегулюванню цього ринку, а не зобов'язували громадян, які використовують маленькі побутові дрони, до їх обов'язкової реєстрації і обліку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Батенко Тарас Іванович.

БАТЕНКО Т.І. Прошу передати слово колезі Анні Скороход. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Депутатська група «Партія «За майбутнє» підтримує цей законопроект у першому читанні, адже, дійсно, питання безпілотних повітряних суден потрібно врегулювати і впорядкувати. Але ми маємо не забувати, що в нас є низка інших проблем, які потребують нагального вирішення, в тому числі це стосується пілотів. Я не знаю, чи відомо колегам, що, наприклад, українське свідоцтво пілота не котується в Європейському Союзі та у світі загалом, що становить велику проблему для наших фахівців у роботі.

Також ми знаємо про проблемні питання стюардес, які мають працювати до 60 років, хоча ця галузь просто унеможлиблює виконання таких вимог. І дуже багато працівників цієї галузі просто не можуть допрацювати до пенсії і змушені переходити на інші роботи.

Я думаю, що Верховній Раді треба звернути на це увагу і обов'язково розробити законопроект для врегулювання цього питання. Ще раз повторюю, що ми підтримуємо законопроект у першому читанні, але до другого читання він потребує вдосконалення, внесення певних поправок, щоб урегулювати всі зазначені питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Усі бажаючі виступили? Кисилевський – з мотивів. «Довіра», «Слуга народу» – з мотивів, після цього переходимо до голосування. Будь ласка, запросіть народних депутатів до зали.

Кисилевський Дмитро Давидович.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 24, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, шановні колеги! Це важливий законопроект, і його потрібно підтримати. Але в ньому є один важливий нюанс: законопроектом пропонується встановити вимоги, які будуть стосуватися діяльності гуртків авіамоделювання і ракетомоделювання. Це тема позашкільної освіти.

В Україні є 795 таких гуртків, у яких навчається близько 10 тисяч дітей. У разі прийняття такого закону ті повітряні судна, які діти роблять в рамках свого навчання (а всі ви знаєте, який у нас стан позашкільної освіти), також потребуватимуть реєстрації, що фактично унеможливить діяльність цієї сфери позашкільної освіти. Тому, підтримуючи ідею цього законопроекту, до другого читання ми маємо внести поправки, які дадуть можливість цим людям, які займаються з дітками, продовжувати таку діяльність, бо вони виховують технічну еліту нашої країни. Ми разом з колегою Романом Грищуком мали зустріч з викладачами таких гуртків, і ми запропонуємо до другого читання відповідні поправки, які я прошитиму всіх підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучер Микола Іванович. Після цього голосуємо. Будь ласка, підготуйтеся до голосування.

КУЧЕР М.І., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 17, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Група «Довіра» в цілому підтримує цей законопроект, адже він осучаснює досить серйозно і удосконалює існуюче регулювання у сфері використання безпілотних літальних апаратів. Водночас, ми розуміємо, що без внесення певних поправок, прийняття цього законопроекту в другому читанні неможливо. Адже цим законопроектом пропонується

зобов'язати ставити на облік і реєструвати абсолютно всі літальні апарати, навіть дитячі іграшкові дрони і авіамоделі, які роблять наші авіамоделісти.

Тому ми готові голосувати в першому читанні. Але в другому читанні потрібно внести певні поправки, якими виокремити літальні апарати до 20 кілограмів, а також розмежувати літальні апарати комерційного використання і некомерційного використання. Крім того, треба виписати норму про надлегкі повітряні судна до 650 кілограмів. Звичайно, потрібно внести поправки, які дадуть можливість не зупинити роботу наших людей, які користуються дронами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Шановні колеги, готові голосувати? Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Повітряного кодексу України щодо удосконалення законодавчого врегулювання у сфері безпілотних повітряних суден цивільної авіації» ([№ 3716](#)) за основу. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» ([№ 3742](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято.

До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань транспорту та інфраструктури Негулевський Ігор Петрович.

НЕГУЛЕВСЬКИЙ І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 130, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні народні депутати! Вам до розгляду запропоновано законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» ([№ 3742](#)) від 25.06.2020 року, розроблений народними депутатами України Кіселем, Негулевським, Ковальовим та іншими.

Метою законопроекту є вдосконалення здійснення габаритно-вагового контролю транспортних засобів, зокрема встановлення прав та обов'язків вантажовідправника та вантажоодержувача. Пропонується збільшити розмір адміністративно-господарських штрафів за перевищення встановлених законодавством

габаритно-вагових норм, передбачити вимоги до товарно-транспортної накладної та законодавче закріплення повноважень Укртрансбезпеки щодо стягнення у судовому порядку плати за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативи під час здійснення габаритно-вагового контролю.

Це важливий і необхідний законопроект, прийняття якого дасть можливість попередити передчасне руйнування автомобільних доріг перевантаженими транспортними засобами і, як результат, забезпечить скорочення надмірних витрат бюджетних коштів на усунення недоліків такого руйнування, що в свою чергу дасть можливість залучити більше коштів державного бюджету на будівництво нової дорожньої інфраструктури.

Законопроект підтримується Міністерством інфраструктури України, Укртрансбезпекою і Укравтодором. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України підтримує законопроект з певними застереженнями. Комітет з питань бюджету повідомив, що в разі прийняття відповідного закону він може набрати чинності згідно із законодавством. Рішенням Комітету з питань транспорту та інфраструктури від 4 листопада 2020 року рекомендовано Верховній Раді України прийняти проект закону № 3742 за основу.

Прошу підтримати прийняття проекту закону за основу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Величковичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Величкович Микола Романович.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р. Шановні колеги, в теперішніх умовах постало надзвичайно важливе питання збереження новозбудованих доріг – і тих, що були побудовані за попередньої каденції Верховної Ради, і тих, що будуються тепер. І зараз у законодавстві, на жаль, є певні прогалини, а саме норми, відповідно до яких вантажовідправник не несе відповідальності за те, що він передає перевізникам.

Законопроектом пропонується врегулювати ці норми, закрити ці прогалини. Службі, яка відповідальна за безпеку на дорогах, надаються певні вагомні механізми впливу і контролю. Тому ми, депутати фракції «Європейська солідарність», будемо підтримувати цей законопроект за основу.

Звичайно, у законопроекті є норми, які потребують доопрацювання до другого читання, а саме позиції, які стосуються відхилення від норми і певних штрафних санкцій. Я думаю, ми про це на комітеті будемо говорити і виправляти. А зараз закликаємо колег підтримати цей законопроект і прийняти його за основу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Березін Максим Юрійович.

БЕРЕЗІН М.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 151, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, шановні колеги! Переважна більшість автомобільних доріг України збудована досить давно, і на теперішній час конструкція автошляхів не в змозі витримати ті динамічні навантаження, які виникають під час руху сучасних вантажних автомобілів. Усе це стало причиною того, що на сьогодні багато автомобільних доріг втратили несучу здатність, дорожнє покриття має суттєві деформації та руйнування. Тому прийняття законопроекту № 3742 сприятиме і збереженню життя та здоров'я людей, і покращенню стану безпеки дорожнього руху, зменшенню кількості дорожньо-транспортних пригод, збереженню автомобільних доріг загального користування від остаточного руйнування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин Ярослав Іванович.

РУЩИШИН Я.І. Прошу передати слово Юлії Клименко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клименко Юлія Леонідівна.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Фракція «Голос». В цілому ми підтримуємо мету законопроекту. Безумовно, для того щоб зберегти дороги, треба контролювати навантаження машин і контролювати використання цих доріг. Але в цьому законопроекті є багато нюансів, які, насправді, суперечать чинному законодавству і призведуть до того, що такий закон практично неможливо буде імплементувати в реальності.

Тому ми будемо подавати поправки між першим і другим читанням, поки що ми утримуємося. Але навіть зараз уже можна назвати норми, до яких цілком очевидно потрібно вносити поправки. Наприклад, у разі відхилення в 2 відсотки ваги на машині в 20 тонн накладається штраф у розмірі більше як 3 тисячі гривень, від 1 тисячі 700 гривень до 3 тисячі 400 гривень.

Скажіть мені, будь ласка, де ви бачили вагові комплекси в Україні, які вимірюють вантаж із точністю до 2 відсотків? Технічна похибка (та, яка є в документах) становить від 2 до 7 відсотків. Тому такий закон може призвести

до абсолютно протилежного – до збільшення хабарництва, корупції, і, на жаль, дороги залишаться такими, якими вони зараз є. Тому ми будемо подавати поправки. Якщо їх буде враховано, ми, безумовно, підтримаємо законопроект у другому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е. Шановний Дмитре Олександровичу, прошу передати слово Ярославу Дубневичу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дубневич Ярослав Васильович.

ДУБНЕВИЧ Я.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 120, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги! Наша група «Партія «За майбутнє» буде підтримувати цей законопроект, але в нас є до нього кілька зауважень. Ми розуміємо, що прийняття такого закону дасть можливість заповнити прогалини у правовому регулюванні габаритно-вагового контролю. Водночас, слід відзначити, що застереження викликає передбачення фіксації правопорушень у сфері габаритно-вагового контролю за допомогою засобів фотозйомки і відеозапису в неавтоматичному режимі. Це може створити підстави для зловживання з боку посадових осіб, які здійснюють габаритно-ваговий контроль. Переконані, що до другого читання слід залишити лише норму, відповідно до якої фіксація габаритно-вагових порушень відбувається в автоматичному режимі.

Інша норма, яка, ми вважаємо, потребує коригування. Законопроектом передбачено передачу автомобільним перевізником уповноваженій посадовій особі Укртрансбезпеки документів, до яких відносяться і права водія. Це суперечить низці законів України, згідно із якими водій лише пред'являє документи, що посвідчують особу, або документи, що підтверджують відповідне право особи, у цьому разі право водія.

Тому наша група буде підтримувати законопроект за основу, ми будемо подавати поправки і просимо Комітет з питань транспорту та інфраструктури врахувати наші поправки, щоб унеможливити зловживання посадовими особами шляхом здійснення неавтоматичного контролю та зняти питання щодо передачі прав водієм службовій особі Укртрансбезпеки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Усі бажаючі виступили? Нестор Іванович Шуфрич – з мотивів. Бондарєв – з мотивів. Після цього переходимо до голосування.

Будь ласка, запросіть народних депутатів до зали.

Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний головуючий! Шановні колеги! З огляду на те, що цим законопроектом передбачається внесення змін до адміністративного кодексу, безумовно, було б логічно, щоб саме наш Комітет з питань правової політики був головним щодо змін, які пропонуються цим законопроектом.

З іншого боку, ми стурбовані ситуацією, що ще не налагоджено належним чином забезпечення системи контролю за вантажами на дорогах. На сьогодні використовуються пересувні контрольні системи. Ми чуємо, що будуть і такі системи, які вже вбудовані в дороги, але це має бути зроблено в місцях, де їх неможливо об'їхати. А поки, на жаль, як кажуть окремі наші колеги, є дуже велика спокуса корупційна і корупційна складова в цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бондарєв Костянтин Анатолійович.

БОНДАРЄВ К.А. Так, дійсно є низка дискусійних питань, які планується врегулювати під час підготовки до другого читання. Серед інших хочу назвати такі: встановлення розміру похибки вагових комплексів під час замірювання; звільнення від сплати судового збору Укртрансбезпекою під час розгляду справ в усіх досудових інстанціях; порядок стягнення плати Укртрансбезпекою за проїзд автомобільними дорогами з порушенням норм. Є низка інших недоліків, які треба буде усунути до другого читання.

Але шалені кошти народ України витратив уже в 2020 році на будівництво доріг. Я вважаю, що ми повинні підтримати цей законопроект, щоб запобігти їх передчасному руйнуванню. Ми будемо підтримувати цей законопроект у першому читанні, а до другого читання треба доопрацювати всі ці дискусійні питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, підготуйтеся до голосування. Готові?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» ([№ 3742](#)) за основу. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 308.

Рішення прийнято.

Арахамія – з процедури. Увімкніть мікрофон, будь ласка.

АРАХАМІЯ Д.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні

колеги! У нас є законопроект [№ 3157](#) про електронний документообіг, в тому числі і Верховної Ради. Там дуже мало взагалі зауважень. Пропоную його зараз розглянути і проголосувати, змінивши порядок розгляду законопроектів. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» щодо електронної форми документообігу» (проект № 3157) з пропозиціями Президента України від 25.11.2020.

Є пропозиція зараз змінити черговість розгляду питань на цьому пленарному засіданні. Немає заперечень? Можемо перейти до розгляду цього питання.

Для доповіді запрошується Представник Президента України у Верховній Раді України Стефанчук Руслан Олексійович.

СТЕФАНЧУК Р.О., *представник Президента України у Верховній Раді України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановний пане Голово! Шановні колеги! Отже, 4 листопада 2020 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» щодо електронної форми документообігу» (проект № 3157). Президент України вважає зазначений закон надзвичайно важливим та підтримує необхідність розширення сфери електронного документообігу та використання електронних документів.

Водночас, закон не може бути підписаний з огляду на таке. Законом серед іншого передбачається запровадження електронної форми документообігу народних депутатів України поряд з паперовою, а саме: внесення депутатського запиту, направлення депутатського звернення, звернення народного депутата з вимогою про припинення порушення законності. Проте слід зазначити, що запропоновані зміни не відповідають Конституції України в частині відсутності приписів, які б зобов'язали керівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляти народного депутата України про результати розгляду надісланого ним звернення відповідно до форми, в якій було внесено запит.

І друге. Немає узгодження з вимогами Регламенту Верховної Ради України в частині обов'язку Апарату Верховної Ради України надсилати текст депутатського запиту до Президента України разом із постановою Верховною Радою України.

Тож законом не враховано, що не всі підприємства, установи, організації та об'єднання громадян, яким внесено депутатський запит, направлено депутатське звернення чи звернення народного депутата України з вимогою про припинення порушення законності, є суб'єктами електронного документообігу, користувачами електронних довірчих послуг та мають технічні та фінансові можливості додержання відповідного законодавства.

Крім цього, поза увагою закону залишено можливість необґрунтованого притягнення до відповідальності посадових осіб підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян за ненадання відповіді народному депутату України

в електронній формі внаслідок технічних проблем та інших непередбачених обставин.

З огляду на вищезазначене, Президент України пропонує виключити з тексту закону обов'язок щодо надання відповіді на депутатський запит, звернення відповідно до форми, в якій його внесено. Натомість Президент пропонує залишити можливість для громадян України, для підприємств, установ, організацій обрати формат відповіді в електронному чи паперовому вигляді.

З огляду на це, шановні колеги, прошу вас підтримати пропозиції Президента України. Врешті він згідний із цим законом. Але таку поправку потрібно врахувати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслане Олексійовичу, запитання. Будуть запитання чи немає запитань? Можемо голосувати, дякую.

Зараз ще 1 хвилина надається комітету, потім переходимо до голосування. Немає заперечень?

Кальченко Сергій Віталійович. Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні народні депутати! Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на своєму засіданні ще 11 грудня розглянув повернутий Президентом з його пропозиціями Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» щодо електронної форми документообігу».

Як уже щойно наголосив Руслан Олексійович Стефанчук, Президент загалом підтримує ідею впровадження електронного документообігу у діяльності народних депутатів, однак вважає, що надання відповіді депутату має здійснюватися незалежно від того, в якій формі було направлено депутатські запити. Отже, комітет врахував пропозиції Президента і рекомендує Верховній Раді України підтримати цей закон щодо електронної форми документообігу з урахуванням пропозицій Президента.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги... Тут лише одна пропозиція. Я спочатку ставлю її на голосування. Після цього ставлю на голосування закон в цілому з урахуванням пропозицій комітету (*Шум у залі*). Ні, у вас одна поправка зазначена, шановні колеги.

Вибачте, колеги, Апарат трохи помилився. Три поправки Президента України. Я зараз всі три ставлю по черзі на голосування. Після цього ставлю на голосування пропозицію про прийняття закону в цілому.

Ставиться на голосування поправка 1 Президента України. Її враховано. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 295.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування поправку 2 Президента України. Комітетом її враховано. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 295.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування поправку 3 Президента України. Комітетом її також враховано. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 292.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» щодо електронної форми документообігу» (проект [№ 3157](#)) з пропозиціями Президента України від 25.11.2020. Готові голосувати?

Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 318.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» ([№ 3236](#)). Альтернативний законопроект – [№ 3236-1](#).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Демченко Сергій Олексійович.

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Перед тим як розказати, про що цей законопроект, хочу звернути увагу на історію цього питання, з чого саме все розпочалося.

Лист на ім'я народного депутата Демченка Сергія Олексійовича.

«Відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» розмір ставки державного мита прив'язано до неоподаткованого мінімуму доходу громадян – 17 гривень. На сьогодні за засвідчення копії однієї сторінки документа стягується держмитом в сумі 17 копійок, за посвідчення заповіту – 85 копійок, справжності підпису – 34 копійки, видачу дубліката – 51 копійка,

реєстрацію шлюбу – 85 копійок. Ми вважаємо, що такі розміри державного мита зараз є неактуальними. Як може бути наповнення сільського бюджету з такими ставками: сума – 40 гривень на рік?

Просимо вас сприяти внесенню змін до Декрету Кабінету Міністрів України, а саме: змінити витрати на посвідчення заповіту з 85 копійок на 42 гривні 50 копійок, з 17 копійок на 17 гривень, з 34 копійок на 34 гривні, з 51 копійки на 51 гривню. Також необхідно врахувати, що з 1 жовтня 2019 року Національний банк України вивів з обігу монети номіналом 1, 2 та 5 копійок. Сподіваємося, підняте нами питання буде підтримано. Виконуючий обов'язки сільського голови Новотаромської сільської ради».

Колеги, питання не в тому, щоб когось змусити платити більше. Питання в тому, що ми не можемо надавати на сьогодні відповідні послуги на рівні сільських рад. Люди приходять і не можуть навіть розрахуватися. Де ви візьмете на сьогодні вилучені з обігу кошти? У вас немає копійок. І людям або надають послуги безкоштовно, або взагалі не надають, або беруть у них хабарі.

На жаль, є альтернативний законопроект, який по-іншому сприйняв логіку цього питання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Гетманцев Данило Олександрович. Надайте, будь ласка, 4 хвилини – і від комітету, і від авторів.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги! У продовження того, що говорив колега Демченко, я зазначу, що цей законопроект розроблено на вимогу органів місцевого самоврядування.

Про що він? Про перегляд ставок державного мита, які не переглядалися з 1993 року. Згадайте про інфляцію, згадайте про зміни, які відбулися в суспільстві. З 1993 року ставки, які були, такі і залишаються. Ще раз нагадаю: посвідчення заповітів – 85 копійок, доручень – 51 копійка, підпису на документах – 34 копійки. Митна вартість менше, ніж вартість того паперу, на якому здійснюються нотаріальні дії.

До чого це призводить? Це призводить до того, що не наші громадяни економлять гроші. Це призводить до того, що у вчиненні дій органи місцевого самоврядування просто відмовляють людям або, вчиняючи ці дії, беруть гроші за їх вчинення під іншим призначенням, чим скоюють корупційне правопорушення. Не розглядаючи це питання, ми фактично підштовхуємо органи місцевого самоврядування до корупційних правопорушень.

Ми пропонуємо в альтернативному законопроекті, який підтримано комітетом, збільшити вартість посвідчення заповіту до 225 гривень, доручень – до 170 гривень, підпису – до 170 гривень. Це для прикладу. Ми не наполягаємо на таких сумах і вважаємо, що до другого читання їх можна переглянути. Якщо

мова йде лише про вартість цих послуг, то ми готові переглядати на рівні комітету питання щодо їх зменшення. Але те, що вартість послуги не може становити 51 копійку, це очевидна річ, і довкола цього питання навіть не можна сперечатися.

Чому це питання не вирішується з 1993 року? Відповідь ви почуєте зараз від деяких представників опозиції, які займають, на жаль, деструктивну позицію. Адже підвищувати мито, як і будь-який інший податок, непопулярно. Але чи популярно, коли людина взагалі не може одержати цю послугу на рівні тепер вже сільського старости або уповноваженої ОТГ особи? Чи популярно те, що ми орган місцевого самоврядування ставимо на межу корупційного правопорушення? Чи популярно займатися популізмом тоді, коли країні потрібні чіткі, виважені і обґрунтовані рішення?

Я закликаю зал підтримати цей законопроект в першому читанні, як рекомендує нам комітет, і зосередитися на тому, аби ми в суспільстві, в залі між всіма фракціями обговорили це питання і прийняли прийнятні ставки мита і для органів місцевого самоврядування, що вимагають прийняття цього законопроекту, і для наших співгромадян, аби ці ставки не були для них надто обтяжливими. І до другого читання, колеги, як це і передбачено, ми з вами зможемо це зробити.

Дякую і прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А. Шановний пане Голово, передаю слово колезі з групи Ларисі Миколаївні Білозір.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Білозір Лариса Миколаївна.

БІЛОЗІР Л.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець).* Шановний головуючий! Шановні колеги! Група «Довіра» буде підтримувати цей законопроект, незважаючи на те, що зараз поширюють таку зраду про те, що в 100 разів, у 200 разів підвищуються ставки нотаріального збору, насправді, за нотаріальні дії. Якщо було 17 копійок і стане 17 гривень, відбулося підвищення в 100 разів, але це абсолютно аргументовані за методом аналогії ціни. Засвідчення підпису – 170 гривень. Уявіть, вартість посвідчення заповіту становить 85 копійок, засвідчення справжності підпису – 34 копійки. І це кошти, які будуть отримувати, я хочу підкреслити, державні нотаріальні контори і виконавчі комітети місцевих рад. Тобто збільшаться певні місцеві доходи, і ці кошти будуть надходити до бюджетів громад.

Хочу сказати, що Декрет Кабінету міністрів України «Про державне мито» не переглядався з 1993 року. І тому цей хаос з митом, зі зборами, з ліцензійними зборами, які по-різному називаються, сьогодні відбувається через те, що всі ці питання регулюються підзаконними актами і постановами Кабміну. А там що хочуть, те і роблять. Ви знаєте, що МВС може за довідку про судимість взяти 250 гривень, тоді як її мають видавати безкоштовно. Щоправда, передбачено 30 днів, якщо хочеш чекати, щоб одержати безкоштовно. Ви знаєте, як шлюб реєструють? Вартість становить від 3 тисяч до 12 тисяч. А до місцевих бюджетів надходить 85 копійок.

Ми будемо підтримувати цей законопроект, але ним пропонується вирішення проблеми тільки частково. Тому ми зареєстрували також законопроект [№ 4382](#) про адміністративний збір, його підтримав також посол ЄС. Цим законопроектом пропонується унормувати нормальні розцінки в ЦНАП, щоб вони принаймні були самоокупними.

Тому я закликаю не піддаватися популістським розмовам і обов'язково підтримати цей законопроект, підтримати громади і державних нотаріусів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Урбанський Анатолій Ігорович.

УРБАНСЬКИЙ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 143, Одеська область, самовисуванець). Прошу передати слово Крульку Івану Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Крулько Іван Іванович.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Дякую колезі Урбанському за передане слово. Ви знаєте, колеги, українці, які нас слухають, нарешті у нас в країні вирішено вже всі питання: тарифи знижено, пенсії і заробітні плати підвищено, тепер лишилося зробити останнє – переглянути ставки державного мита для того, щоб люди трохи більше платили. А я скажу, що вартість посвідчення заповітів пропонується підвищити в 300 разів; доручень – до 750 разів; засвідчення вірності копій – у 100 разів; засвідчення справжності кожного підпису на документах – у 500 разів; передачі заяв громадян – у 17 разів; видачі нотаріального посвідчення – у 160 разів. Нормально, правда ж?

І я хочу сказати, що зараз ті члени парламенту, які будуть за це голосувати, хочуть продемонструвати людям, яка політика в державі реалізується. Якщо в державі реалізується все-таки хоч трохи соціальна політика, тоді такі драконівські підвищення у 500, 750 разів просто недопустимі. Я вже не кажу про те, що добре було б парламенту розглянути закон про державне мито, а не вносити зміни до декрету 1993 року, який приймав ще той Кабмін за часів царя Гороха. Треба прийняти закон і встановити справедливі мита на все.

Більше того, якщо на роботі сидить секретар сільської ради чи ради ОТГ, староста в селі і отримує заробітну плату, то, скажіть, будь ласка, за те щоб засвідчити підпис, поставити печатку, треба ще й брати плату якусь? Може, це треба зробити просто, бо громадянин, який мешкає у своєму населеному пункті, сплачує податки, з яких нараховується заробітна плата старості в селі. Саме тому, можливо, такі соціально значимі дії можна було б робити за кошти місцевих бюджетів і не стягувати з людей. Я вже не кажу про підвищення у 500 разів. Так, не треба ці квитанції носити. То давайте зовсім їх скасуємо. Ось такі зміни до Декрету «Про державне мито» варто було б внести.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово народному депутату Колтуновичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, Вельмишановний Василю Івановичу. Шановний пане Голово! Я хотів би звернути увагу на те, про що казав наш попередній промовець, а саме про те, що кратне збільшення у 100 і більше разів окремих позицій не узгоджується ні зі здоровим глуздом, ні з економічною доцільністю.

Що стосується сільської ради. Я розумію їхні пропозиції, викладені в листі, озвученому автором першого законопроекту. Однак, на мій погляд, необхідно було б тоді переглядати і підвищувати неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Якби ви його підвищили і переглянули всі інші похідні показники, то ви тоді усе збалансували б. Адже, з одного боку, є мінімальна заробітна плата, яка становить 6 тисяч гривень, а з іншого боку, люди реально отримують на руки 4 тисячі 830 гривень.

Наступне. Ви пропонуєте 170 гривень за засвідчення підпису. А ви знаєте, що мінімальна пенсія – 1769 гривень. Тобто десята частина пенсії вже витрачається тільки на те, щоб засвідчити підпис. Я вже не кажу про якісь треті похідні речі. Ось із чого треба починати – з підвищення мінімальних доходів громадян. Також не треба оподатковувати ті мінімальні заробітні плати, які є на сьогодні. Ми зареєстрували законопроект [№ 2444](#), яким пропонується якраз врегулювати ці питання.

Інший момент. У нас, виявляється, прогресивна шкала оподаткування в країні сформована. У нас же ж оподатковуються наші заробітні плати: 18,5 відсотка становить податок із доходів фізичних осіб, 1,5 відсотка – військовий збір. Натомість люди, які отримують надприбутки, сплачують дивіденди за акціями у розмірі (увага!) 5 відсотків. Податок на їхні доходи становить 5 відсотків! Ми ж з вами сплачуємо 19,5 з нашої заробітної плати.

Тому в умовах тотальної бідності в найбіднішій країні Європи за показником середньомісячної заробітної плати на душу населення – не з тих питань починаєте, колеги. Наша партія не буде підтримувати цей законопроект, ми проти такого закону.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кубів Степан Іванович.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово пані Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Южаніна.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Доповідачі якраз із цього питання, мені здається, за фахом юристи. Тому для них, очевидно, було би ганьбою подавати зміни до Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» від 21 січня 1993 року. Адже проблемні питання в цьому декреті є не тільки в частині таких низьких ставок, а і в інших суттєвих нормах, які треба врегулювати. Це стосується, наприклад, судового збору. Ми всі добре знаємо, що судовий збір якраз збирається відповідно до Закону України «Про судовий збір». Але він перегукується... Є і таке формулювання: державне мито справляється з позовних заяв відповідно до цього декрету. Тому, абсолютно точно, потрібно було б подавати новий законопроект, яким врегулювати комплексно всі питання, в тому числі і ставки державного мита. Але ж якщо повертатися до другої частини запропонованих змін, то насправді дуже цинічно виглядає в період пандемії підвищення навіть державного мита за посвідчення заповітів.

Скажіть, будь ласка, ви насправді вважаєте, пане Голово, що це є нашим таким найбільш нагальним питанням – саме сьогодні розглядати питання підвищення державного мита за посвідчення заповітів? Мені здається, що це цинічно з нашого боку виглядає щонайменше. А з іншого боку, запам'ятайте, державне мито, яке справляється державними нотаріальними конторами і виконавчими комітетами, – це соціальна функція нашої держави, бо саме ці установи фінансуються за рахунок бюджетів. Тому абсолютно не варто говорити про те, що бідні не мають засобів для існування, для цього є фінансування установ, які посвідчують...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс, Железняк, після цього переходимо до голосування.

Фріс Ігор Павлович.

ФРІС І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Знаєте, я слухаю одну сторону, іншу сторону і пригадую, як багато років я працював приватним нотаріусом. Пригадую державні нотаріальні контори, які справляли державне мито відповідно до закону.

Друзі, ви знаєте, що таке взагалі державне мито? Державне мито – це компенсація послуг, які надає держава. Як ви думаєте, на багато ми можемо компенсувати заробітну плату працівника виконавчого комітету або державної нотаріальної контори з 85 копійок за посвідчений заповіт? Я переконаний, що жодним чином не буде компенсації. Те саме можна сказати і про 17 копійок за засвідчення підпису. А це час, це робота, це, в принципі, те, що повинна робити держава. Тому підвищення абсолютно логічне. Воно не виліється в загальній вартості вчинюваної нотаріальної дії. Повірте, не коштує посвідчення заповіту 85 копійок. Це коштує набагато дорожче, враховуючи те, що державні нотаріальні контори, зокрема, справляють додаткову плату за надання послуг правового характеру. І в сукупності це коштує дорожче. Це не вплине абсолютно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васильченко Галина Іванівна.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Колеги, ви знаєте, ви не з того починаєте. Олігархам знизили рентну плату на видобування корисних копалин, а простим людям хочете підвищити ставки на державні послуги.

Так, однозначно, ці ставки доволі застарілі – їх прийнято 28 років тому. Їх потрібно переглянути, адже це надходження коштів до місцевих бюджетів, інтереси яких «Голос» системно захищає. Але не можна одномоментно підвищувати ставки в 300, 500, 700 разів у той час, коли в країні стрімко зросли тарифи, коли протягом минулого року суттєва частина населення втратила робочі місця, коли у нас економічна криза.

Ми розглянемо цей законопроект між першим і другим читанням, подамо свої пропозиції щодо тих ставок, які мають бути, і тоді вирішимо, як голосувати в другому читанні. А в першому читанні ми законопроект підтримувати не будемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Усі бажаючі виступили? Ні, від «Слуги народу» вже був виступ.

Будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» щодо приведення у відповідність розміру ставок на деякі нотаріальні дії» ([№ 3236-1](#)) за основу. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 217.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення до комітету для підготовки на повторне перше читання проект закону № 3236-1. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Надійшла заява з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Дмитро Андрійович Наталуха.

НАТАЛУХА Д.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги! Шановний Дмитре Олександровичу! «Космос буде або український, або його не існує», – цією фразою я жартома закінчував свої виступи з цієї трибуни кожного разу, коли представляв законопроекти про реформу космічної галузі України, які ми подавали нашим комітетом, а також з іншими колегами, зокрема Безгіним, Грищуком та Кисилевським.

Як кажуть, в кожному жарті є частка правди. І правда полягає в тому, що в результаті спільної роботи комітету і керівництва Державного космічного агентства України нам вдалося досягти безпрецедентного результату – визначити чітку дату запуску першого українського супутника зі складу майбутньої української супутникової групи. Це не жарт, ця дата – 26 грудня 2021 року. Саме цю дату узгодили в Генеральному графіку завершення створення космічної системи «Січ-2-1» ДКАУ, керівництво КБ «Південне» і генеральні провідні конструктори цього бюро.

Найважливіше те, що це не потребує додаткових коштів, бо ми зменшили вартість підготовки запуску із 6 мільйонів доларів до 1 мільйона доларів. І це все робота керівництва Державного космічного агентства. Але будь-які навіть найбільш безпрецедентні проекти часто не можуть витримати перевірку особистими інтересами. На жаль, виглядає так, що так сталося і цього разу, адже, окрім запуску супутника, керівництво ДКАУ займалося і іншим напрямом – інвентаризацією майна державних підприємств і розслідуванням порушень у володінні та користуванні державним майном.

Зупинюся на найбільш гучному факті – ситуації на ДП «Арсенал». Його керівник пан Волощук, який обіймає посаду з 2004 року (17 років), є фігурантом щонайменше п'яти кримінальних справ і проваджень, розпродав і відчужив незаконно 42 тисячі квадратних метрів майна заводу та щонайменше 6 гектарів на вулиці Мечникова, 8. Це всім вам відомий поруч з метро «Арсенальна». Більше того, кількість працівників з 2004 року скоротилося з 2,5 тисяч робітників до 206 осіб, а обсяг виготовленої продукції на заводі зменшився з 16 мільйонів доларів до 260 тисяч, що призвело до збитковості.

Усі ці матеріали було передано до Офісу Генерального прокурора та до НАБУ, а керівництво ДКАУ розпочало процес його відсторонення. Для відсторонення цієї особи Державним космічним агентством було подано заяву на узгодження цього рішення з Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України, бо раніше усім вам відомий суддя Вовк виніс ухвалу про заборону звільнення пана Волощука. Це було 24 грудня минулого року.

Мінстратегпром за два тижні повернувся до ДКАУ з певним документом, але це було не узгодження про звільнення Волощука, а заява про початок заміни керівництва Державного космічного агентства. Вочевидь, ми вбачаємо в цьому намаганні керівництва Мінстратегпрому прикрити своїх старих і колишніх колег, що є абсолютно неприпустимим, які розтринькують і розкрадають космічну галузь із 2004 року.

Ми вважаємо цей конкурс незаконним і будемо оскаржувати спроби саботувати діяльність Державного космічного агентства, які здійснюються всупереч державним інтересам і на користь власних інтересів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитре Андрійовичу, правила всі однакові.

Шановні колеги, наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу національного та ефективного управління закладами освіти і державним майном» ([№ 4486](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Стефанчук Руслан Олексійович.

СТЕФАНЧУК Р.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Вам до розгляду пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу національного та ефективного управління закладами освіти і державним майном» ([№ 4486](#)).

Проект закону розроблено з метою законодавчого вдосконалення процедури надання закладам вищої освіти статусу національного, а науковим установам – статусу національного наукового центру та створення належних можливостей управління закладами освіти та державним майном, що закріплено за ними.

Цим законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту» і інших в частині вдосконалення процедури надання статусу національного та управління закладами освіти і державним майном, що закріплено за ними.

Прийняття закону сприятиме створенню потужних закладів освіти з метою задоволення освітніх потреб суспільства та ринку праці у відповідних фахівцях, сприятиме покращенню конкурентних можливостей здобуття якісної вищої та фахової передвищої освіти. Необхідно усувати розпорошеність закладів освіти, що здійснюють підготовку за однаковими або спорідненими спеціальностями, та впорядкувати мережу закладів освіти.

Я інформую вас (про це буде говорити ще голова комітету), що цей законопроект підписано багатьма членами комітету і було підтримано абсолютною більшістю. Тому прошу вас підтримати його за основу, а між першим і другим читанням ми врахуємо всі конструктивні поправки.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова Комітету з питань освіти, науки та інновацій Бабак Сергій Віталійович.

БАБАК С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, шановні колеги! Це насправді потрібний законопроект, на прийняття якого чекає більшість освітянської спільноти. У законопроекті конкретизовано умови державного приватного партнерства у сфері освіти, що надає такому партнерству певний додатковий поштовх. Пропонується вдосконалити процедуру надання статусу національного закладам вищої освіти, який з минулого року є вже почесним. І головна проблема, яку пропонується вирішити, – це об'єднання університетів, зокрема, зі статусом національного.

Коли минулого і цього року університети захотіли об'єднатися між собою для того, щоб створити більш потужний і якісний заклад вищої освіти, ми зіткнулися із законодавчою проблемою – нормами які не дають можливості об'єднувати. Дозволено об'єднувати юридичні особи, але не дозволено об'єднувати майно, бо заборонено об'єднувати майно в закладах вищої освіти зі статусом національного. Тому цей законопроект має на меті врегулювати цю проблему і дати можливість створити справжні потужні університетські і наукові центри.

Комітет розглянув цей законопроект на засіданні і рекомендує Верховній Раді України прийняти законопроект № 4486 за основу та підготувати його до другого читання за скороченою процедурою.

Дякую, колеги. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Княжицький Микола Леонідович, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Прошу передати слово Ростиславу Павленку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ростислав Павленко. Будь ласка.

Шановні колеги, звільніть, будь ласка, простір для того, щоб люди могли нормально добиратися до трибуни.

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, шановний пане Руслане. Шановні колеги! Питання, які пропонується врегулювати цим законопроектом, насправді потребують врегулювання. Взятий напрям в цілому має право на життя. Але це те питання, особливо у частині поводження з майном, яке, по-перше, потребує дуже ретельного визначення всіх механізмів для того, щоб не виникло спокуси позловживати майном вищих навчальних закладів і щоб ми не отримали ситуацію, як було кілька десятиліть тому, коли на цих майнових комплексах виростили чийсь статки.

По-друге, ми не повинні створити ситуацію, коли керівництво вишів буде змушене проводити ще додаткові адміністративні процедури, для того щоб перевірити, яке майно і як використовується, а потім щоразу звітувати про це.

Тому ми очікуємо, що до другого читання буде виправлено ті огріхи, які є в законопроекті, а під час голосування в першому читанні ми утримаємося. Якщо в другому читанні ті зауваження, про які йшлося, буде враховано (думаю, що працюватимемо для цього спільно), тоді ми можемо підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Осадчуку Андрію Петровичу, фракція політичної партії «Голос».

ОСАДЧУК А.П., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Будь ласка, передайте слово Інні Совсун. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Інна Совсун. Будь ласка.

СОВСУН І.Р. Фракція «Голос». Проблема, на розв'язання якої скерований цей законопроект насправді існує. Давайте чесно скажемо, що у нас в Україні мережа закладів вищої освіти, яка розрахована на 52 мільйони населення, на сьогодні обслуговує значно меншу кількість людей. Так, у нас, насправду, є приміщення університетів, які давно не використовуються. Ці приміщення, на превеликий жаль, знаходяться в жахливому стані, вони потребують іншого підходу і адекватного догляду.

Водночас, ми вважаємо, що за сьогоднішніх умов пряма приватизація чи дозвіл на приватизацію будь-яких приміщень університетів є небезпечним. Я вам скажу чому. Давайте почнемо з того, що у нас міністром освіти і науки України називає себе людина, яка вже вкрала дисертацію і вкрала посаду міністра освіти і науки України.

Другий приклад. Абсолютно катастрофічні результати виборів у Національному авіаційному університеті, де ректором став Максим Луцький – людина, яка відверто воювала за те, щоб отримати доступ до земель університету, аби там проводити забудову. Тому питання щодо можливої приватизації – це питання, яке, вочевидь, необхідно буде виправити до другого читання. Водночас, ми не можемо просто заморожувати проблему і робити вигляд, що її не треба вирішувати.

Тому партія «Голос» підтримає цей законопроект в першому читанні, але ми дуже сподіваємося, що ці лазівки для приватизації університетського майна, які зараз закладено в цьому законопроекті, буде закрито.

І окремо ми звертаємося до представників партії більшості. Ми хотіли би, щоб була можливість так само уважно і ретельно розглядати законопроекти, які вносять представники опозиції, в тому числі і в освітній сфері.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Констанкевич Ірині Мирославівні, депутатська група «За майбутнє».

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець). Група «Партія «За майбутнє». Шановні народні депутати! Насамперед ми вітаємо те, що в залі розглядають законопроекти, які стосуються вищої університетської освіти. Це насправді актуальні і важливі питання.

Водночас, уважно проаналізувавши цей законопроект, ми бачимо, що поруч із прогресивними нормами є норми, які уможливають корупційну складову. Адже майно у нашому суспільстві, де корупцію, на жаль, ще не подолано, – це завжди ризики і можливості для корупції.

Тому попередньо ми проконсультувалися з ректорами, провели кілька обговорень і вважаємо, що наразі в законопроекті є передумови для корупційної складової.

З огляду на це група «Партія «За майбутнє» утримається під час голосування у першому читанні. А в другому читанні, якщо буде вилучено ці корупційні ризики, ми, звичайно, підтримаємо і автономність, і майнові питання вищої університетської освіти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Соболеву Сергію Владиславовичу. Будь ласка.

Кириленко Іван Григорович. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановне товариство! Як народний депутат із певним досвідом насамперед хочу сказати, що в нашому Комітеті з питань освіти, науки та інновацій працюють надзвичайно професійні, ініціативні депутати, а головне – патріоти України з тієї галузі, якою ми опікуємося. Це комплімент комітету з позиції того досвіду, який я маю.

Кожний проект закону проходить через серйозне публічне горнило – громадські організації, профільні асоціації, широке експертне середовище. А тому майже кожний наш законопроект набирає 300 і більше голосів. Єдине, чого нам усім не вистачає, в тому числі і нашому комітету, це досвіду і вміння робити поправку на наші реалії і типову вітчизняну дійсність. А тут, на жаль, ми поки що не Європа. Суть цієї дійсності в тому, що ті, хто бере на озброєння наші закони і наші добрі наміри, уміє читати між рядками – і тоді все дозволено, що чітко не заборонено.

Пригадую, як свого часу на ура в цьому залі одним із перших скликань парламенту приймався реформаторський, революційний ринковий Закон «Про приватизацію державного майна». Здавалося, усе передбачено: механізми, інструменти, підходи і запобіжники. Але якось майже непомітно сталося так, що майже за безцінь в державі було розпродано п'ять шостих національного багатства на суму, вдумайтеся, трохи більше 10 мільярдів доларів. Грандіозність скандалу і афери стали зрозумілими, коли після наполягання Юлії Тимошенко було переприватизовано «Криворіжсталь». Одним словом, на лазівках і оборудках держава недоотримала 400 мільярдів доларів. Питається чому бідні.

З цієї ж «опери». З якогось дива, за безцінь з молотка пішли дитячі садки в Україні. І сьогодні молоді сім'ї стоять у чергах до цих закладів або везуть дітей на протилежний край міста з нервами, здоров'ям і відповідним настроєм. А місцева влада мусить будувати ці недешеві заклади за кошти місцевих бюджетів. Чи не буде і з цим законом такої ж прикрої історії?

Тому ми хочемо, друзі, підтримати цей законопроект в другому читанні, коли виключимо з нього...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Білозір – з мотивів. Після цього переходимо до голосування.

Лариса Миколаївна Білозір.

БІЛОЗІР Л.М. Депутатська група «Довіра». Ви знаєте, це точно законопроект не про ефективне управління закладами освіти, це, швидше, законопроект про те, як продати майно закладів освіти.

Звичайно, тут є нормальні норми. І коли я побачила цей законопроект, я спочатку обраділа, бо в нас на Вінниччині, наприклад, аграрний коледж має приміщення, яким не користується. І там було би дуже добре розмістити 59-у бригаду наших хлопців, які мають приїжджати туди на постійну дислокацію. Але ж цим законопроектом пропонується внести зміни, пов'язані з майновими питаннями, до законів «Про освіту», «Про вищу освіту», а про заклади фахової освіти, до якого цей коледж відноситься, не йдеться.

Тому я вважаю, що над законопроектом треба добре попрацювати, до нього є певні застереження. Є передумови для чисельних зловживань, зокрема доведення майна до такого стану, коли воно, дійсно, вже нікому не буде потрібне. Також є суперечність із Законом «Про приватизацію державного і комунального майна». Гроші ж мають до державного бюджету надходити, а не на освіту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої місця, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу національного та ефективного управління закладами освіти і державним майном» ([№ 4486](#)) за основу. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Дякую. Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

З процедури – Ніколаєнко. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

Ніколаєнко Андрій Іванович.

НІКОЛАЄНКО А.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Колеги, я маю доповісти законопроект [№ 2805](#) (аграрні розписки), це наступний законопроект порядку денного. Є пропозиція, якщо ніхто не заперечує, зняти сьогодні його з розгляду і доопрацювати в комітеті. Наскільки я знаю, це консолідована позиція всіх фракцій, я мав розмову з усіма.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Немає заперечень, шановні колеги? Добре.

Переходимо до наступного питання порядку денного. Вам до розгляду запропоновано проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо єдиної правової долі земельної ділянки та розміщеного на ній об'єкта нерухомості» ([№ 0850](#)). Це друге читання. На трибуну запрошується голова Комітету з питань аграрної та земельної політики Сольський Микола Тарасович.

Скажіть, будь ласка, хтось буде наполягати на поправках? Можемо голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо єдиної правової долі земельної ділянки та розміщеного на ній об'єкта нерухомості» ([№ 0850](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 297.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо внесення до Державного земельного кадастру відомостей про державний кордон України» ([№ 3987](#)). Це також друге читання.

Шановні колеги, буде хтось наполягати на поправках? Можемо голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо внесення до Державного земельного кадастру відомостей про державний кордон України» ([№ 3987](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 294.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до статті 18⁷ Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» щодо підвищення розмірів допомоги для дітей із тяжкими хворобами» ([№ 2024](#)).

Хтось буде наполягати на поправках? Голосуємо.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 18⁷ Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» щодо підвищення розмірів допомоги для дітей із тяжкими хворобами»

(№ 2024) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 345.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень проти журналістів» ([№ 3633](#)).

Можемо голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень проти журналістів» (№ 3633) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 341.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступне питання порядку денного – проект Постанови «Про вшанування пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни» ([№ 4479](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 295.

Рішення прийнято.

До слова запрошується перший заступник голови Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Констанкевич Ірина Мирославівна.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Шановні колеги, пам'ять про Голокост є важливою складовою української державної політики національної пам'яті. Нещодавно ми вшанували пам'ять жертв Голокосту. А 2021 рік – це ще й рік 80-ліття пам'яті трагічних подій у Бабиному Яру. Події в Україні окремі історики називають голокостом від куль. Порівняно з іншими країнами окупованої Європи в Україні допомога євреям була набагато складнішою і небезпечнішою, адже всі мешканці, які її надавали, самі наражалися на смертельний ризик. Нацисти карали не тільки ту людину, яка надавала допомогу, але і всю її родину. Незважаючи на тисячі жертв, масові екзекуції та в'язниці, українці надавали євреям допомогу. У надзвичайно складних умовах тисячі українців, піддаючи ризику власне

життя і життя своїх рідних, рятували євреїв від знищення нацистами. На сьогодні таких малих «бабиних ярів» в Україні нараховується близько 2 тисяч.

Відомим прикладом подвигу є діяльність Митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького і його брата. Саме їм і ще понад 2 тисячам українцям Державою Ізраїль присвоєно звання «Праведник народів світу». Згідно із даними Меморіального комплексу історії Голокосту Яд Вашем в Єрусалимі 2 тисячам 573 українцям присвоєно звання «Праведник народів світу». Україна є четвертою за кількістю праведників країною у світі. На жаль, зараз лишилося в живих близько 20 таких людей, а з часом їх стає все менше.

На знак поваги до українських громадян, які рятували євреїв від знищення нацистами, та солідарності пропонується ініціатива – встановлення Дня пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни. Проектом постанови у вигляді додатку до практики затвердження урочистих днів встановлюється 14 травня як День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни. Також проектом постанови надаються окремі рекомендації органам виконавчої влади щодо реалізації зазначеного Дня пам'яті.

За результатами розгляду на засіданні 16 грудня 2020 року комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді прийняти проект Постанови «Про вшанування пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни», за основу і в цілому. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Бобровська Соломія Анатоліївна.

БОБРОВСЬКА С.А. В першу чергу я хочу подякувати пані Ірині, як першому автору цієї постанови, за зрілість. І мені прикро, що ми, насправді, лише на 30 році незалежності нарешті до цього доросли і дійшли. Адже це про зрілість всіх нас, нашої політичної нації, українського народу – знати про тих людей, хто творив історію. І уявіть собі, яка міць є в нашого народу. Народ, який пройшов сам три голодомори, геноциди, фактично зміг і мав силу, мужність, хоробрість простягати руку і рятувати людей, які були поруч із ними.

Більше того, ви знаєте, я хочу нагадати в цій залі про постать, яка, насправді, багатьох дратує, але багатьох об'єднує, бо це наша спільна історія. Це Роман Шухевич, чия сім'я теж рятувала єврейську родину, зокрема семирічну дівчину Іринку Райхенберг. І коли дружину Романа Шухевича забрало гестапо, друг Романа все-таки зміг зробити документи і віддати дівчинку в сирітський будинок, де вона і вижила.

І таких тисячі і мільйони прикладів в Україні, коли українці простягали руку і ставали пліч-о-пліч. Ніхто із вас не знає, як поведетеся ви у час війни або в часи гонінь, гноблення і ризику для життя.

Мені дуже приємно, що мій викладач пан Андрій Пашук, царство небесне, викладач Львівського національного університету імені Івана Франка, був один із тих, хто подавав приклад, чий батьки рятували і переховували у себе в будинку єврейську родину. Для мене, насправді, це величезна честь – вчитися у нього цій етиці і людського гуманізму. Тому ще раз дякую тим, хто підписав, розробив цей проект постанови. Це про нашу зрілість і про нашу повагу в першу чергу до нас самих, про велике серце українців, які попри все простягають руку на допомогу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євтушок Сергій Миколайович.

ЄВТУШОК С.М. Рівненщина, «Батьківщина». Дякую, пане Голово. Дійсно, шановні колеги, на території України дуже багато тих місць, де захоронені люди, євреї, які потерпали від терору під час Другої світової війни.

Я можу навести такі приклади і на Рівненщині. У моєму рідному місті Сарни, коли я здійснював обов'язки міського голови, ми також вшановували загиблих на тих могилах, де знайдено було тіла євреїв, циган. За різними свідченнями і підрахунками (а мені пощастило спілкуватися свого часу з однією жінкою, яка дивом залишилася живою і врятувала своє життя, опинившись у тій могилі) саме в місті Сарни на Рівненщині було знищено близько 13-15 тисяч євреїв.

Звісно, це сумні історії воєнних часів в історії Європи і людства. Але, водночас, наші українці, ризикуючи власним життям, розуміючи, що будуть знищені єврейський народ, цигани, переховували їх, давали їм можливість вберегтися у своїх домівках, в погребках. І сьогодні, прийнявши цей проект постанови, ми повинні негайно дати можливість органам місцевого самоврядування вшановувати українців, які допомагали євреям, проводити заходи на тих територіях, де це відбувалося.

Фракція «Батьківщина» буде голосувати «за» і закликає увесь зал підтримати.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зінкевич Яна Вадимівна.

ЗІНКЕВИЧ Я.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Княжицькому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Княжицький Микола Леонідович.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановні друзі, очевидно, «Європейська солідарність» буде підтримувати цей проект постанови, він є надзвичайно важливим. Хочу звернути увагу на деякі факти, про які ми маємо знати. Ви знаєте, не всіх українців, які рятували євреїв, зараз визнано праведниками, наприклад, у Яд Вашемі в Ізраїлі або в іншій державі. Але вони рятували невинних людей. Ми повинні пам'ятати про Митрополита Андрея Шептицького, про якого тут згадували, про отця Ковча, який надавав також і духовну підтримку людям різних вір і національностей, зокрема євреям і полякам, і який пішов разом із ними у концтабір на знищення. Ми маємо пам'ятати про багатьох інших.

Але ми маємо бачити, що відбувається зараз. А ви знаєте, що зараз відбувається в Бабиному Яру? А зараз понад 2 тисячі євреїв, нащадків тих, кого знищували, і українців, патріотів України, написали звернення до Зеленського з проханням підтримати саме українську концепцію меморіалізації Бабиного Яру, розроблену нашим Міністерством культури, Академією наук, а не російську, яка там зараз реалізовується, де українці показані не тими, хто підтримував і рятував євреїв, а такими, якими нас хочуть виставити, звинувативши нас і нависивши ярлики, агресори і вороги України.

Ви знаєте, що саме в ці дні в Бабиному Яру, на місці, де був цвинтар, єврейські поховання, і Кирилівське православне кладовище, хочуть побудувати псевдо-синагогу для того, щоб спровокувати конфлікт між українцями і євреями. Знаєте, що українська влада підтримує російський, а не український проект? Знайте, голосуйте. Давайте пам'ятати кожного, хто загинув, кожного, хто рятував євреїв, і кожного, хто думає зараз про наше мирне майбутнє.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Загородній Юрій Іванович.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, Дмитре Олександровичу. Прошу передати слово Шуфричу Нестору Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний головуючий. Я абсолютно переконаний, що якраз це питання об'єднає сьогодні всіх нас. На жаль, радощі нас поки що не об'єднують. У нас багато суперечок, ми багато в чому критикуємо сьогодні владу, і є за що критикувати. Життя людей, на жаль, не таке, щоб сьогодні ми як представники народу України мали можливість радіти за наших громадян.

Але трагічні події відбувалися в Україні під час Великої Вітчизняної війни, а я саме про цей період зараз кажу, бо тоді, з 1939 по 1941 рік вдалося врятувати і, скажемо так, відстрочити страшний геноцид євреїв на території

України. По-різному можна оцінювати ті події, той період з 1939 по 1941 рік. Але Варшавське гетто, на жаль, було саме в той час. І страшні трагічні події, які вже переживала Європа, у нас почали відбуватися після 22 червня 1941 року. Я низько вклоняюсь сьогодні тим людям, які взяли на себе мужність, ризикуючи і віддаючи своє життя, рятували життя українським євреям. Вони їх переховували, давали можливість їм вижити і віддавали за це своє життя.

Тому я абсолютно, відкидаючи зараз всі наші суперечності, зокрема щодо ставлення і оцінки окремих подій Великої Вітчизняної війни, закликаю всіх об'єднатися довкола вшанування пам'яті наших великих українців.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бужанський – з мотивів. Після цього переходимо до голосування. Будь ласка, запросіть народних депутатів до зали.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Безумовно, я закликаю вас підтримати цей проект постанови і вшанувати пам'ять кожного українця, кожного, хто допомагав рятувати життя євреям, уникнути Голокосту.

Але я раптом почув, що родина офіцера німецького Абверу Шухевича буцімто допомагала якійсь єврейській дівчині. Це міф, це відверта брехня, це «ложь», і вона ганьбить саму думку, вона спекулює на такій постанові.

Я закликаю вас підтримати пам'ять тих, хто допомагав, а не спекулювати на цьому. Шухевич – офіцер Абверу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про вшанування пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни» ([№ 4479](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 344.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято. Дякую, колеги.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення системи ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування» ([№ 2234](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Негулевський Ігор Петрович.

НЕГУЛЕВСЬКИЙ І.П. Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні народні депутати! До вашої уваги пропонується доопрацьований проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення системи ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування» (№ 2234) від 04.11.20 року, розроблений народними депутатами Негулевським, Кіселем та іншими.

Так, Верховною Радою України 20.09.2019 року прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про стандартизацію» ([№ 124-IX](#)), який набрав чинності 16.10.2020 року, та внесено зміни до статті 17 Закону України «Про інвестиційну діяльність» і статті 7 Закону України «Про ціни та ціноутворення». Зокрема, введено нову термінологію: «кошторисні норми» та «нормативи ціноутворення в будівництві». Повноваження щодо затвердження кошторисних норм та нормативів закріплюються за Міністерством розвитку громад та територій України.

Мій законопроект № 2234 доопрацьовано з урахуванням вищезазначеного закону України та змін, внесених до статті 17 Закону України «Про інвестиційну діяльність» та статті 7 Закону України «Про ціни та ціноутворення».

Суть змін: передача від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, повноважень щодо розроблення методик, правил та нормативів визначення вартості нового будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування, визначення порядку їх застосування до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства.

Комітет з питань економічного розвитку у своєму висновку рекомендує Верховній Раді України прийняти законопроект № 2234 за результатом розгляду в першому читанні за основу.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку зазначає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується заступник голови Комітету з питань економічного розвитку Кисилевський Дмитро Давидович.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Доброго дня. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Комітет з питань економічного розвитку на засіданні 7 грудня 2020 року в режимі відеоконференції розглянув доопрацьований проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення системи

ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування» (№ 2234), внесений народними депутатами України Негулевським та іншими.

Як зазначено в пояснювальній записці, проект закону спрямовано на визначення відповідальності за формування системи ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування з боку центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері дорожнього господарства, для подальшої адаптації вітчизняної системи ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування до кращих світових практик.

Міністерство інфраструктури України у своєму листі до комітету підтримує зазначений законопроект.

За результатами обговорення народні депутати України члени Комітету з питань економічного розвитку, прийняли рішення внести доопрацьований проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення системи ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування» (№ 2234) на розгляд Верховної Ради України та за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К. Прошу передати слово Дубневичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дубневич Ярослав Васильович.

ДУБНЕВИЧ Я.В. Дякую Анні Скороход за передане слово. Цим законопроектом пропонується повноваження Міністерства розвитку громад та територій України щодо нормативного забезпечення будівництва та ремонту, утримання автомобільних доріг передати Міністерству інфраструктури України. З одного боку, це дасть можливість довірити систему ціноутворення будівництва автомобільних доріг Міністерству інфраструктури, яке знайоме з відповідною галузевою специфікою. З іншого боку, автори законопроекту не дають відповіді, чи наявні в Міністерстві інфраструктури відповідні працівники, потужності та, головне, ресурси для виконання таких робіт. Як вбачається, пропонований перехід повноважень з одного відомства до іншого неможливо виконати одночасно. Ми вже маємо приклади об'єднання міністерств і інші недолугі приклади. Проте законопроектом не передбачено перехідного періоду.

Саме тому наша група «Партія «За майбутнє» готова підтримати за основу цей законопроект. Але ми наголошуємо на тому, що до другого читання потрібно внести поправки, якими передбачити перехідний період і забезпечення фінансування роботи відповідного департаменту в Міністерстві інфраструктури.

Треба щоб не зависли документи, нормативні акти, які розробляються щодо концесії доріг, а також нормативні документи щодо цін та ціноутворення.

Дякую за увагу. І прошу підтримати за основу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кубів Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Шановний пане Голово! Шановна президіє, колеги! Продовжуючи думку пана Дубневича, хочу сказати, що цей законопроект є доопрацьованим, його було внесено ще 07.10.2019 року. Водночас, хочу сказати, що положеннями проекту не пропонується визначити систему ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування, як зазначено у назві, натомість пропонується забезпечити передачу повноважень. Йдеться про передачу повноважень одного центрального органу влади іншому центральному органу влади.

Коли ми розробляємо новий законопроект, а він ще є проектом, ми одразу бачимо, що до двох законів, а саме «Про автомобільні дороги» і «Про інвестиційну діяльність», треба внести в окремих частинах зміни. Це тягне за собою відповідний конфлікт і відповідні ризики.

Наступна позиція. ГНЕУ зазначає, що потрібне внесення змін до цих двох законів однозначно, бо потім виявиться неузгодження з тими двома чинними на сьогодні законами. Водночас, коли ми розглядали законопроект на засіданні комітету, ми тричі верталися до цієї ініціативи в різних редакціях і не дійшли одностайної думки.

Хочу також сказати, що до моменту затвердження національного стандарту будівництва доріг передача центральному органу виконавчої влади таких широких повноважень, які передбачено законопроектом, є дуже ризикованою.

Коли ми ділимо на дві частини вартість будівництва, яке визначається затвердженим Мінрегіоном кошторисом норм і нормативів, там не враховано автомобільні дороги загального користування. А коли ми говоримо про Мінінфраструктури і вартість нового будівництва і реконструкції, то, дійсно, є певні неузгодження, які ми повинні на сьогодні збалансувати.

Ми будемо утримуватися під час голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Осадчук Андрій Петрович.

ОСАДЧУК А.П. Будь ласка, передайте слово Ярославу Руцишину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин Ярослав Іванович.

РУЦИШИН Я.І. Дякую, шановні колеги. Підтримую думки попередніх доповідачів, але причинно-наслідковий зв'язок у моєму виступі буде, напевно, обернений. Отже, дієвий контроль за якісним аналізом виконання проектів

розвитку автомобільних доріг можливий за умови якісного виконання завдань, поставлених профільним міністерством. Запропоновані зміни не зовсім відображають ідею законопроекту та змінюють систему ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування і спрямовані просто на передачу повноважень щодо нормативного регулювання ціноутворення у цій галузі від одного міністерства до іншого без суттєвих змін. Це якраз називається концентрацією прийняття рішень в одній структурі центрального органу виконавчої влади, що не має достатніх на це обґрунтувань, принаймні вище я обґрунтувань жодних не почув.

Також варто зауважити, що запропоновані зміни стосуються нового будівництва, що в свою чергу може означати централізацію всіх процесів виконання президентської програми «Велике будівництво», а тому про функціонування в цьому разі системи стримування та противаг годі й говорити.

Фракція «Голос» не підтримуватиме цей законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович.
Шановні колеги! Костін, Макаров, будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Хотів би звернути увагу на те, що, дійсно, були слухні зауваження попередніх промовців. Однак хочу звернути вашу увагу на абсолютно незрозумілі, на мій погляд, речі. Декларується назва, наприклад, щодо визначення системи ціноутворення у будівництві автомобільних доріг і таке інше. Але я не побачив жодних запропонованих методологічних аспектів ні в пояснювальній записці, ні в самому тілі законопроекту, ні в порівняльній таблиці щодо того, для чого у нас проводяться взагалі-то такі зміни і видозміни. Ми не побачили тут жодної нової формули, яку буде запропоновано, не пояснюється, в чому ефективність пропонованої моделі і таке інше. Це перше.

Друге. Вже було сказано про те, що виключаються автомобільні дороги загального користування з двох законів України, а саме «Про ціни і ціноутворення» і «Про інвестиційну діяльність». Однак, на наш погляд, у цьому контексті важливо взяти до уваги інформацію щодо недобросовісної конкуренції на ринку будівництва автомобільних доріг, участі турецьких компаній, застосування відповідних схем.

Ми готові підтримати ініціативу одного із депутатів «Слуги народу» стосовно створення ТСК щодо розслідування фактів корупції під час будівництва автомобільних доріг і розкрадання коштів дорожнього фонду. Ось це було б слухним рішенням, замість того щоб намагатися перекинути з одного відомства на інше особливості ціноутворення і методики обрахунку будівництва однієї автомобільної дороги.

Тому наша партія не буде підтримувати таких ініціатив, натомість, повторюю, будемо підтримувати ініціативу колеги зі «Слуги народу» стосовно створення ТСК щодо розкрадання коштів під час будівництва доріг. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої місця і підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення системи ціноутворення в будівництві автомобільних доріг загального користування» ([№ 2234](#)) за основу. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Дякую.

Шановні колеги, наступні три питання – законопроекти [№ 3045-1](#), [№ 3411](#), [№ 3460](#). Це різні законопроекти, але фактично вони відносяться один до одного як альтернативні (*Шум у залі*). Тоді буде пропозиція зняти...

Є два варіанти, шановні колеги. Або ми розглядаємо їх як альтернативні (виступає кожний автор, заслуховуємо позицію комітету та обговорюємо), або, мені здається, що буде пропозиція деякі законопроекти зняти сьогодні з розгляду, оскільки є рішення комітету про відхилення.

Я тоді поставлю на голосування свою пропозицію щодо розгляду їх як альтернативних, а після цього, якщо її не буде підтримано, повернемося до вашої пропозиції (*Шум у залі*).

Як окремі питання розглядаємо? Добре, домовилися.

Тоді перший законопроект – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку діяльності третейських судів та підвищення відповідальності третейських суддів з метою відновлення довіри до третейського розгляду» ([№ 3045-1](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат Арешонков Володимир Юрійович.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановна президіє! Шановні колеги! На розгляд парламенту внесено надзвичайно відповідальне питання – формування подальшої стратегії розвитку системи альтернативного вирішення спорів. Станом на сьогодні цей механізм вирішення спорів в Україні має низький попит. Наразі зареєстровано близько 500 третейських судів, тоді як розгляд спорів протягом 2017-2019 років здійснювало лише 39 судів.

На розгляд парламенту внесено урядовий законопроект № 3411, який відтворює відкликаний нині законопроект [№ 3045](#). На наше переконання, цим законопроектом не запропоновано комплексного вирішення існуючої проблеми, не передбачено можливості ані відновити довіру до третейського розгляду, ані повернути попит на нього. Більше того, деякі з ініціатив законопроекту, зокрема розширення юрисдикції третейський судів на спори щодо землі, є явно передчасними та можуть спричинити відверто негативний ефект.

У законопроекті № 3045-1 пропонується утриматися на цей момент від розширення підсудності третейських судів на зазначені категорії спорів. На наше переконання, повернутися до цього питання можливо лише після того, як запропоновані в законопроекті механізми реформування третейського розгляду доведуть свою ефективність. Пропонується виключити з-під відомчості третейських судів спори, що виникають за участі суб'єктів господарювання державного сектору економіки; спори щодо виконання договорів закупівлі для гарантованого забезпечення потреб оброни; спори, які віднесено до юрисдикції Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Зазначені категорії спорів є занадто чутливими і для держави, і для суспільних інтересів.

Рекомендуємо підтримати законопроект № 3045-1.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань правової політики Бабій Роман Вячеславович.

БАБІЙ Р.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітетом було розглянуто цей законопроект разом із двома іншими, про які говорив Дмитро Олександрович, оскільки вони є, по суті, альтернативними. І цей законопроект народного депутата Кулініча та інших народних депутатів було внесено первісно як альтернативний до законопроекту Кабміну. На своєму засіданні комітет прийняв рішення відхилити цей законопроект. Водночас, окремі його положення комітет рекомендуватиме врахувати відповідно до статті 116 Регламенту під час розгляду законопроекту № 3411, яким пропонується врегулювання тих самих питань і який ми будемо розглядати наступним.

Тому рекомендація комітету саме щодо цього законопроекту – відхилити. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зінкевич Яна Вадимівна, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Прошу передати слово Князевичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич Руслан Петрович. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую. Врегулювання питань, пов'язаних із таким видом позасудової юрисдикції, як третейські суди, є вкрай нагальним і необхідним. Але я не можу погодитися з автором, зокрема, в тій частині, що у нас існує правовий вакуум. У нас немає правового вакууму. У нас ще в 2004 році прийнято закон, до якого внесено дуже багато змін, і ті зміни діють. Інша справа, що можна говорити про їх ефективність чи неефективність.

Але проблема ж в іншому. Проблема в тому, що, справді, третейські суди можуть запрацювати повною мірою тільки в тому разі, якщо до них буде довіра тих суб'єктів господарської діяльності, які домовляться в такий спосіб вирішити спори між собою. Але зараз, незалежно від того, що кількість судів збільшується, кількість бажаючих в такий спосіб вирішувати питання зменшується. І це теж правда, яку треба прийняти як даність, а надалі треба думати, як із цим працювати, як це питання вирішувати.

Я від імені фракції хочу сказати, що зараз просто відхилити всі три законопроекти неможливо, бо в такому разі Верховна Рада уміє руки і таким чином відійде від вирішення цього питання. Думаю, що було б справедливо, якби один із законопроектів, а саме № 3411, який було напрацьовано ще попередніми урядами і який кожен новий уряд щоразу вносив просто за іншим номером, все-таки прийняти за основу, але тільки в тому разі (я думаю, що будемо говорити про це, коли почнемо його розглядати), якщо з нього буде виключено всі дискусійні норми, у тому числі в частині землі і нерухомості.

А законопроект, який ми зараз розглядаємо, і інший, який будемо розглядати як ще один альтернативний, ми, безумовно, змушені будемо відхилити. Але це не означає, що ми маємо відхиляти ті слушні пропозиції, які в них є. І я думаю, що було б правильно, якби ми, приймаючи рішення про відхилення цих законопроектів, закликали авторів до другого читання подати свої пропозиції, щоб їх розглянув профільний комітет. А вже в профільному комітеті треба досконало попрацювати над тим законопроектом в такий спосіб, щоб усі ті раціональні рішення, які запропоновано в інших двох законопроектах, обов'язково знайшли своє відображення відповідно до статті 116 Регламенту...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е. Шановний Дмитре Олександровичу, прошу передати слово Лубінцю Дмитру.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лубінець Дмитро Валерійович.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 60, Донецька область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановні громадяни України! Шановна президіє! Депутатська група «Партія «За майбутнє» загалом підтримує думку, що потрібно вносити зміни до законодавства щодо третейських судів. Ми будемо підтримувати рішення комітету про відхилення законопроекту № 3045-1, який фактично є альтернативним до урядового. Хоча дуже правильно сказав попередній промовець, що законопроектом № 3411 теж не запропоновано вирішення всіх питань і проблем.

Насправді, всі законопроекти, які ми сьогодні розглядаємо, є достатньо слабкими, їх потрібно направляти на доопрацювання або взагалі відхилити. Але все-таки, напевно, є прохання до авторів цієї законодавчої ініціативи опрацювати це питання з людьми, які працюють у цій галузі, для того щоб не просто виписувати норми, а дійсно, вносити такі зміни, щоб виключити можливість зловживань з цими нормами і повернути довіру до власне інституту третейського суду. Бо дуже правильно і чітко було сказано, що таке третейський суд, а саме, що це позасудовий спосіб вирішення будь-якого спору. Але дуже важливою і, напевно, єдиною умовою існування третейської суду є довіра і однієї сторони спору, і іншої. Якщо така довіра буде, то третейський суд як інститут буде існувати і в Україні.

Тому потрібно, напевно, в першу чергу вносити зміни до законодавства, щоб не дозволити самому третейському судді ставати на ту чи ту сторону. Тому депутатська група «За майбутнє» сьогодні буде голосувати проти цих законодавчих ініціатив. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги! Наша фракція не буде підтримувати цей законопроект. По-перше, хочу сказати, що поняття «третейський суд» (тут було сказано, що це позасудовий спір) – це, по суті, розгляд ситуативного спору на договірних відносинах. Але це не дає можливості діяти всупереч закону, тим більше, коли мова йде про державні інтереси. Ви подивіться, що тут з'являються підприємства комунальної власності, суб'єкти господарювання. До речі, я хочу вам сказати, що у нас суб'єктом господарювання є Кабінет Міністрів, який є єдиним власником активів і акцій Укрнафтогазу. Це теж треба розуміти.

І тому наша фракція виходить із того, що позиція, запропонована в законопроекті № 3045-1, не витримує критики, оскільки в ній закладено суперечність щодо розуміння третейських судів узагалі. І тому ми виходимо з того, що запропонованими законопроектами переслідується далекоглядна мета – втрутитись

третейським судам як недержавним установам чи організаціям з вирішення конкретних цивільних спорів у правове поле, де повинно здійснюватись правосуддя. Ось у чому питання. З огляду на вищезазначене ми не підтримуємо цей законопроект і просимо відмовити в його прийнятті, виразивши свою волю.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Качура Олександр Анатолійович. Після цього «Батьківщина», «Голос», потім переходимо до голосування.

КАЧУРА О.А., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Фракція «Слуга народу». Насправді, колеги і всі українці, відсутність справедливості у судах і відсутність альтернативного механізму вирішення спорів – це наш спільний біль. Проблему треба вирішувати. У цивілізованих країнах, дійсно, є інститут третейського суду, який є первиною ланкою вирішення усіх спорів до судової інстанції. Але там вони існують точно не в тому вигляді, у якому пропонують колеги в законопроекті № 3045-1.

Що вони пропонують? Вони пропонують створити Третейську палату України... Не держава, а приватна самоврядна організація буде вирішувати, які судді правильні, а які не правильні, які третейські суди відповідні закону, а які не відповідні.

Тобто я вважаю (говоритиму толерантно), що є всі ознаки того, що прийняття такої законодавчої ініціативи тільки погіршить ситуацію у сфері третейського судочинства і призведе до монополізації однією самоврядною організацією всього третейського судочинства в Україні.

Тому ми повинні зараз відхилити всі законопроекти, запросити до діалогу підприємців, профільні асоціації, експертів, юристів і напрацювати спільно законопроект, яким буде запропоновано реальне вирішення існуючої проблеми. Тих підприємців, які стоять зараз на Майдані, теж треба запитати. Вони там стоять, мерзнуть, а ми їх не долучаємо до участі в обговоренні тих питань, які їх теж стосуються. А це якраз у першу чергу питання розвантаження судів, питання вирішення господарських спорів між суб'єктами підприємництва.

Тому відхиляємо законопроекти, сідаємо за круглий стіл і напрацьовуємо документ, яким буде запропоновано, як насправді розвантажити суди і вирішити це питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Альона Іванівна Шкрум – з мотивів. Після цього Макаров. І переходимо до голосування.

ШКРУМ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Доброго дня, колеги! Я загалом хочу висловити кілька позицій щодо наступних трьох законопроектів (цього і двох інших), у яких порушено питання стосовно третейських судів.

Дійсно, в Україні є шалена недовіра до судової системи і до всіх механізмів вирішення спорів. Дійсно, у нас перевантажені суди і треба намагатися, по-перше, реформувати судову систему, повертати хоч мінімальну довіру до судів різної інстанції. На жаль, таких ініціатив ми не бачимо ні від Президента, ні від Кабміну, ні від «Слуг народу». По-друге, треба все-таки напрацьовувати альтернативні засоби вирішення спорів, зокрема, наприклад, такі як медіація. Законопроект щодо цього питання вже зареєстровано в парламенті і має бути прийнято, сподіваюся.

А з третейськими судами треба бути дуже обережними, щоб не нашкодити і не зробити гірше. Я звертаю увагу на те, що Нотаріальна палата України зазначає, що в цих трьох законопроектах закладено безпрецедентні ризики. І тому під час голосування щодо всіх трьох законопроектів «Батьківщина» буде утримуватися.

Закликаємо напрацьовувати реальні проекти, спрямовані на допомогу підприємцям і громадянам України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Макаров Олег Анатолійович.

Після цього голосуємо. Запросіть народних депутатів до зали.

МАКАРОВ О.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Наявність можливості розглянути господарський, особистий спір у третейському суді є ознакою цивілізованої держави. На жаль, в Україні діє законодавство стосовно діяльності третейських судів, яке датоване 2004 роком. Тому зараз потрібно прийняти за основу законопроект № 3411.

Хочу звернути увагу Голови Верховної Ради і Апарату, що зараз ми поставлені в ситуацію, коли ми розглядаємо три законопроекти, якими пропонується врегулювати одні й ті самі відносини. Недопустимо робити так, коли ми фактично підряд розглядаємо альтернативні законопроекти і маємо визначатися, які з них найкращі, замість того щоб відповідно до процедури, передбаченої Регламентом, підтримати один із законопроектів, а інші відхилити. Прошу такої ситуації більше не допускати. Це сповільнює розгляд законопроектів. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олегу Анатолійовичу, я хотів би вам нагадати, що саме так ми розглядали, наприклад, Закон «Про всеукраїнський референдум», коли ми розглядали всі пов'язані законопроекти. І тоді була згода зали. Давайте теж

не перебирати повноваження Верховної Ради України, ні мої, ні ваші особисті. Дякую.

Переходимо до голосування за законопроект. Готові голосувати? (*Шум у залі*). Я обов'язково оголошу, про що ми голосуємо. Рішення комітету – направити на доопрацювання. А я ставлю, як завжди, пропозицію про прийняття за основу.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Відхилити, відхилити рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не можу ставити пропозицію про відхилення законопроекту, такого не передбачено Регламентом, шановні колеги. Якби це було рішення про доопрацювання, то була б пропозиція про направлення на доопрацювання. Рішення про відхилення... (*Шум у залі*). Ви ж голова правового комітету, ви все маєте знати.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку діяльності третейських судів та підвищення відповідальності третейських суддів з метою відновлення довіри до третейського розгляду» ([№ 3045-1](#)) за основу. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Законопроект відхилено. Треба ставити на доопрацювання? Думаю, що не треба. Дякую.

Шановні колеги, наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів з метою відновлення довіри до третейського розгляду» ([№ 3411](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

До слова запрошується заступник міністра юстиції Банчук Олександр Анатолійович.

БАНЧУК О.А., заступник міністра юстиції України. Доброго дня, шановний Голово, шановні народні депутати! Я не буду розповідати вам, зважаючи на розгляд попереднього питання, про важливість цього законопроекту. Я тільки сконцентруюся на особливостях законопроекту, який внесено урядом і розроблено в Міністерстві юстиції.

Важливо взяти до уваги актуальність цього питання, а також те, що одним із перших питань, яке сьогодні ви розглядали (це План законопроектної роботи Верховної Ради на 2021 рік), передбачено (пункт 354) розгляд цього законопроекту щодо внесення змін, зокрема, до Закону «Про третейські суди» з метою вдосконалення третейського судочинства.

Законопроектом, розробленим Міністерством юстиції, передбачено фактично очищення системи третейського розгляду. Ми пропонуємо підвищити вимоги до третейських судів і передбачаємо, що засновниками третейських судів можуть бути тільки неприбуткові організації, включені до відповідного реєстру неприбуткових установ і організацій. Також від моменту отримання статусу неприбуткових до моменту можливості створення третейського суду повинно пройти не менше п'яти років.

Важливо, що ми передбачаємо право реєструвати третейські суди тільки за Міністерством юстиції. Щодо третейських судів (як було сказано, за нашими даними, є близько 494 третейських судів), які не відповідатимуть формальним вимогам, встановленим таким законом у разі його прийняття, буде прийнято рішення про припинення їх існування.

Крім цього, дуже важливий момент – забезпечення більшої прозорості третейських судів. Ми передбачаємо публікацію списків суддів третейського суду, контактів, прізвищ суддів, а також статуту третейського суду.

Тому ми вважаємо, що через шість місяців з моменту прийняття такого закону, коли буде проведено відповідні збори третейських судів і ми очистимо систему третейських судів, вони стануть справжньою альтернативою державним судам.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань правової політики Бабій Роман Вячеславович.

БАБІЙ Р.В. Шановні колеги, щодо законопроекту, внесеного Кабінетом міністрів, № 3411. Третейські суди є, дійсно, важливою складовою системи вирішення спорів та відновлення порушених прав. Особливого значення інститут третейських судів набуває за особливостей сьогоденного характеру роботи судової системи. Вона перевантажена справами, ми всі це знаємо, і це є причиною надмірної тривалості судового розгляду, причиною низької якості розгляду справ, оскільки бракує часу, щоб глибоко розібратися у спорі.

Третейські суди мають розвантажувати судову систему, вони повинні стати альтернативним способом вирішення спорів. Саме в таких інструментах, які будуть швидкими, зручними та дієвими, зацікавлені учасники спорів, а в першу чергу це бізнес та інвестори.

Тому зараз, дійсно, треба надати новий старт третейським судам, вжити заходів щодо підвищення їх авторитетності та відновити довіру до них. Той стан, який ми зараз маємо у цій сфері, є недостатньо задовільний, і всі це визнають. Ситуація, що склалася, не сприяє довірі потенційних учасників третейських розглядів до застосування третейського способу у вирішенні спорів.

Цей законопроект комітет рекомендує прийняти в першому читанні. Також комітет рекомендує застосувати під час прийняття цього законопроекту частину першу статті 116 Регламенту Верховної Ради України, врахувавши певні новели, положення і пропозиції з альтернативних законопроектів.

Ще хотів би відзначити, що найбільш дискусійною стала норма, згідно з якою третейські суди розглядають справи щодо нерухомості. Враховуючи це, враховуючи рішення Комітету з питань антикорупційної політики, комітет пропонує під час розгляду в першому читанні виключити відповідні норми, що стосуються розгляду третейськими судами спорів щодо нерухомого майна.

Комітет рекомендує Верховній Раді прийняти законопроект № 3411 за основу і звертається до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду цього законопроекту, відповідно до частини першої статті 116 Регламенту, про необхідність внесення пропозицій і поправок...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Урбанський Анатолій Ігорович.

УРБАНСЬКИЙ А.І. Прошу передати слово Німченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, я дуже вдячний за те, що передали слово мені. Шановні колеги, стосовно законопроекту № 3411 я хочу сказати, що якраз у разі створення, будемо так називати, Третейської палати України, передбачається передача їй спорів, предметом яких є земля, а також нерухомість. Давайте ми якось подивимося, що за цим стоїть, чому так ініціативу проявляє на сьогодні Міністерство юстиції. Яка їх правосуб'єктність у цих відносинах, що вони мали на увазі? Це перше.

Друге. Давайте ми подивимося, які ж рішення пропонуються. Це самоврядна організація? Самоврядна організація. То до чого ж тут Міністерство юстиції? Це друге.

І третє. Шановні колеги, давайте подивимося, що кожне рішення підлягає виконанню. Коли ми ведемо мову про третейські суди, я хочу привернути вашу увагу до Стокгольмського арбітражу, де на паритетних засадах учасники добровільно виходять на виконання рішень, – будь-яка сторона, яка програла, починаючи цей арбітражний процес. Якраз і нормою про Третейську палату треба передбачити, що рішення виносяться і виконуються на паритетних засадах.

І тому я хотів би сказати, що, неможливо (ця торпедуюча атака через третейські суди) зайти у правове поле регуляторів відносин, пов'язаних з майном, а особливо із землею. Це дуже «танконебезпечний» напрямок. Тут якраз і закладено підвалини для корупції, незаконного збагачення і підконтрольності цих судових установ, якщо можна їх так назвати. І тому ми будемо голосувати проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).
Прошу передати слово Князевичу Руслану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич Руслан Петрович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую. У попередньому виступі я вже, в принципі, пояснив нашу позицію, чому ми будемо підтримувати за основу цей законопроект. Звичайно, питання нерухомості і землі є дискусійними, і комітет слушно рекомендує в першому читанні одразу виключити ці норми. Хоча я не знаю, як це має бути з точки зору Регламенту. Аби в нас не трапилося так, як після прийняття Закону «Про розвідку». Пам'ятаєте, ми вносили зміни до кодексів, і коли комітет запропонував нову редакцію, ми начебто за неї проголосували, а потім виявилось, що все-таки не проголосували, а лишилася чинна редакція, яку треба було виправляти поправками комітету. І тут доведеться, очевидно, зважаючи на ці обставини, вносити поправку комітету, яку спільно приймати. Бо якщо її не буде прийнято, то у другому читанні наша фракція однозначно голосувати за такі речі не буде.

Що стосується першого читання, то в законопроекті є низка реально конструктивних пропозицій. Це і можливість запровадження єдиного реєстратора в особі Міністерства юстиції, нарешті, і норма щодо неприбуткових організацій, які отримують право засновувати третейські суди, і норма щодо збільшення повноважень Третейської палати в частині, в тому числі припинення діяльності судів, і таке інше. Мушу сказати, що це не новина і не бажання теперішнього уряду, такі пропозиції вносили багато урядів. Низка аналогічних замість законопроектів була на розгляді попередніх скликань парламенту, але їх не було прийнято, за моєї пам'яті, ще з 2008 року. І думаю, що зараз на часі, щоб такі зміни відбулися.

Більше того, я схилиюсь до думки, щоб у разі, якщо ці зміни не будуть ефективними, ми все-таки спробували комплексно подивитися на доцільність прийняття взагалі Закону «Про третейські суди» в новій редакції. Оскільки закон прийнято в 2004 році, а зараз 2021, тобто маємо 17 років різниці, це призвело певною мірою до морального застаріння цього закону, який потребує не просто косметичних, а більш фундаментальних змін.

Тим не менше, у першому читанні ми підтримуємо законопроект. У другому читанні наше рішення залежатиме від того, в який спосіб комітет врахує ті пропозиції, про які ми говорили вище.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Владиславович Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, дуже не хотілося, щоб поряд із «чорними нотаріусами», яких хоча б можна проконтролювати і позбавити ліцензії, з «чорними реєстраторами», яких так само можна позбавити ліцензії, з'явилися «чорні третейські суди». А це означає, що власник майна, в тому числі землі, не буде навіть знати, що за його спиною (і схем можна десятки намалювати) буде вирішуватися питання, нібито за згодою сторін, коли власник навіть не є стороною, про його майнові права. Усе це є страшні наслідки того, що не брали до уваги пропозиції «Батьківщини», яка вкотре вже під час розгляду судової реформи пропонувала піти за світовим досвідом, щоб незначні майнові спори вирішувалися суддями, як це є в абсолютній більшості країн, які обираються громадянами місцевої громади і які мають хоч якийсь статус, а не так званими громадськими організаціями. А ці громадські організації будуть вершити іменем Третейської палати свої справи? Та якби 60 відсотків справ суди розглядали протягом п'яти чи 10 хвилин, як це відбувається в абсолютній більшості країн світу, які давно через це пройшли, то ми б давно забули, що в нас роками люди стоять у чергах на розгляд, що незначний майновий спір доходить до Верховного суду. І саме тому наша фракція не буде голосувати.

Я прошу вас не порушувати Регламент, коли ви з голосу пропонуєте виключити майнові права і земельні відносини. Немає права Верховна Рада навіть на пропозицію комітету на такі речі. Тому треба повернутися до судової реформи і розділити ключові справи, які є незначними...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павлюк Максим Васильович.

ПАВЛЮК М.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Бабію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бабій Роман Вячеславович.

БАБІЙ Р.В. Дякую. Шановні колеги, все-таки ще раз закликаю вас підтримати законопроект № 3411. Комітет прийняв рішення виключити з нього ті норми, які стосуються розгляду третейськими судами спорів щодо нерухомості, а саме земельних ділянок чи іншого нерухомого майна. Комітет з питань антикорупційної політики у своєму рішенні це врахував і пропонує прийняти законопроект у першому читанні, виключивши відповідні норми.

Відповідно, до другого читання буде враховано певні новели із альтернативних законопроектів. Колеги, прошу долучатися і надавати пропозиції, комітет їх опрацює. Сподіваюся, що ми все-таки врегулюємо і вирішимо проблему з третейськими судами. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Макаров Олег Анатолійович. Після цього Арешонков, потім переходимо... (*Шум у залі*). Ні, виступав Німченко. У мене добра пам'ять. Григорію Миколайовичу, ви ж знаєте.

Макаров Олег Анатолійович. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

МАКАРОВ О.А. На сьогодні рівень підтримки третейського вирішення спорів в Україні залишається надзвичайно низьким. Підтвердженням цього є обговорення, яке відбувається сьогодні в залі.

Водночас, хочу сказати, що і рівень довіри до судової системи тими самими промовцями оцінюється як дуже низький. Хочу сказати, що нам треба зосередити нашу роботу на тому, щоб підвищити рівень довіри і до третейських судів, і до судів загальної юрисдикції, господарських судів. Треба дати можливість учасникам спору самим визначати, чи бажають вони вирішувати свій спір у державному суді, чи передати спір на розгляд третейського суду. Тоді вони зможуть самі обрати суддю, представити свою позицію і добровільно виконати рішення, якщо вони про це домовилися. Водночас, треба до другого читання додати деякі механізми можливого примусового виконання рішення третейського суду, якщо сторони надали на це свою згоду перед початком розгляду спору. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арешонков Володимир Юрійович. Після цього голосуємо.

АРЕШОНКОВ В.Ю. Шановні колеги, всі, хто критикував законопроект № 3045-1 за те, що в ньому пропонується посилення ролі Третейської палати як самоврядного органу, то я вам хочу ще раз нагадати, що ви зараз пропонуєте зробити. У 2009 році парламентом було внесено зміни до Закону «Про третейські суди», відповідно до яких компетенцію судів було обмежено і встановлено, що їм заборонено розгляд спорів про захист прав споживачів, корпоративних спорів, спорів щодо прав на землю і нерухоме майно. Особливо ж це стосувалося земельних питань, які є дуже чутливими для суспільства. Сьогодні ви пропонуєте розширити повноваження і підслідність цих судів. Тому я вважаю, що потрібно дуже виважено приймати рішення. І ми наполягаємо саме на нашому варіанті. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів з метою відновлення довіри до третейського розгляду» ([№ 3411](#)) за основу з урахуванням за пропозицією комітету запропонованих уточнень під час підготовки до другого читання згідно зі статтею 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 227.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про третейські суди» щодо приведення норм Закону до вимог міжнародних правил арбітражу та чинного законодавства, підвищення прозорості діяльності третейських судів, розширення їх використання юридичними та фізичними особами» ([№ 3460](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Дирдін Максим Євгенович.

ДИРДІН М.Є. Доброго дня, шановні колеги! Проектом закону «Про внесення змін до Закону України «Про третейські суди» щодо приведення норм Закону до вимог міжнародних правил арбітражу та чинного законодавства, підвищення прозорості діяльності третейських судів, розширення їх використання юридичними та фізичними особами» ([№ 3460](#)) пропонується удосконалити інститут досудового врегулювання спорів та привести норми чинного законодавства до міжнародних стандартів арбітражу.

Так, законопроектом пропонується: перше – повернути і кредиторам, і споживачам конституційне право на обрання для свого захисту третейський суд; друге – підвищити прозорість діяльності третейських судів шляхом розміщення на офіційних веб-сторінках відомостей про третейський суд; третє – привести чинне законодавство у відповідність до правил міжнародного арбітражу, передбачивши можливість розгляду спорів за місцем, погодженим сторонами спору.

Принципова відмінність законопроекту № 3460 від законопроектів № 3411 та № 3045-1 в тому, що в останніх розширення підвідомчості третейського суду пропонується з одночасним посиленням вимог до засновників третейського суду та наданням органам третейського самоврядування, а саме з'їзду та Третейській палаті, ширших повноважень. Проте нічим не підтверджено, що посилення контролю щодо засновників третейського суду збільшить відсоток довіри до нього та до недержавного розгляду спорів. Наша позиція полягає в тому, що спори в третейському суді розглядають судді третейського суду, а не засновники. Особливістю третейського розгляду спорів є те, що третейський суд та третейських суддів обирають сторони спору, а не його засновники. Саме сторони, обираючи суд і суддів, є найкращим контролюючим органом, який визначає якість і роботу третейського суду та суддів.

Цей законопроект є легшою формою порівняно з тими законопроектами, які було проголосовано в залі, тобто «лайтова» версія проекту закону щодо третейських судів.

І ще такі моменти. Незалежно від рішення парламенту щодо цього законопроекту, ще раз звертаю вашу увагу на важливість удосконалення інституту третейських судів та приведення його до міжнародних стандартів.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань правової політики Бабій Роман Вячеславович.

БАБІЙ Р.В. Шановні колеги, законопроект номер № 3460, ще раз повторюю, по суті, є альтернативним до законопроекту Кабміну № 3411, який ми проголосували, дякую залу, і підтримали в першому читанні. У зв'язку з цим комітет вважає за необхідне відхилити цей проект закону (таке рішення було прийнято на засіданні комітету), а відповідні пропозиції, які є в цьому законопроекті, в іншому законопроекті, який також є по суті альтернативним, автори мають можливість подати під час доопрацювання законопроекту № 3411 до другого читання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас залишилось 3 хвилини до кінця пленарного засідання. Є пропозиція зараз проголосувати цей законопроект без обговорення, комітет пропонує його відхилити. Немає заперечень? Немає. От консолідація зусиль яка.

Будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про третейські суди» щодо приведення норм Закону до вимог міжнародних правил арбітражу та чинного законодавства, підвищення прозорості діяльності третейських судів, розширення їх використання юридичними та фізичними особами» ([№ 3460](#)) за основу. Готові голосувати? Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Законопроект відхилено.

Дякую, шановні колеги. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошую закритим.